שנה י"ד | גליון קסט | חודש אלול תשפ"ג לפ"ק

בקודש חזייתיך

נייעס, באריכטן
אנטוויקלונגען, אין היסטאריע פון
מוסדות יטב לב
דרבינו יואל באה"ק
לצדקת רבי מאיר בעל הנס

אט אט איז שוין יו"ט און מיר דארפן נאך שאפן
רייזע סכומים, העלפט אונז אריינברענגען א
ליכטינקייט אין די הייזער פון די עניי ארה"ק

מהר אהוב
כי בא מועד...

וּכְלֵי הַקֹּדֶשׁ וַחֲצֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה בְּיָדוֹ

נעמט אייך
מיט
אונזערע

כלי קודש צו תקיעת שופר!

קלויבט אויס

אייער מלמד!

במוסדותינו הק'
בארה"ק, פון:

ירושלים
בני ברק
בית שמש

און לייזט
אויס זיין
טשעק!

א שמחת
יום טוב

פאר צי"

א גוט
געבענטשט יאר

פאר אונץ

שמחת יו"ט
"מוסדות יטב לב בארה"ק"

מוסיפין על הקודש

די חשוב'ע ליינער זענען מוסיף אויף די ארטיקלן אין בקודש חזיתיך

א גרוס פון די בית שמש'ער מוסדות

לכבוד מערכת "בקודש חזיתיך".

עס וואָלט כדאי געווען מפרסם צו זיין א זאַך וואָס איך האָב מיטגעהאַלטן זייענדיג צוגאַסט אין ארץ ישראל, וואָס ברענגט שטאַרק אַרויס דעם שבח פון די הייליגע מוסדות "יטב לב" אין ארה"ק.

איך בין געווען אין ארץ ישראל לכבוד א משפחה-שמחה, די חתונה פון א פלומעניק, און במשך די צייט וואָס איך בין געווען אין ארץ ישראל, איז מיר – ווי פאַרשטענדליך – אויסגעקומען זיך צו טרעפן מיט די בני משפחה פון אַלע צדדים.

צווישן אַנדערן האָב איך זיך עטליכע מאָל געטראָפן מיט א חשוב'ן אינגערמאַן, א זון פונעם מחותן, און שמועסנדיג איז מיר א געשמאַקער חידוש צו הערן, אַז ער ציט פרנסה פון דעם וואָס ער איז א מלמד אין די סאַטמאַרער תלמוד תורה "יטב לב" אין "בית שמש" די שטאָט וואו ער וואוינט.

נו, אַז מען רעדט פון א היימישע זאַך, א סאַטמאַרער תלמוד תורה בין איך געווארן זייער איבערגענומען, און איך האָב אַביסל געריידט מיט אים איבער די תלמוד תורה.

איך זאָג דעם אמת, אַז עס האָט מיר געגעבן א שטאָך ביים האַרץ צו הערן, אַז ער זוכט אַן אַנדערן מקום וואו צו דינען אַלס מלמד, און אַז ער וויל פאַרלאָזן די תלמוד תורה. נאָך מער האָט מיר דאָס געגעבן א שטאָך צו הערן פון אים, אַז בעצם עס איז אים זייער נישט געשמאַק אַז ער זאָל דאַרפן פאַרלאָזן די תלמוד תורה, וואו ער איז אַזוי שטאַרק מצליח מיט די אַרבעט, און אייגנטליך איז ער זייער צופרידן דאָרט, אָבער דאך זוכט ער עפעס אַנדערש, צוליב וואָס ערגעץ-אַנדערש קען ער באַקומען א גרעסערן געהאַלט, און אַז לויט ווי ער הערט צאָלט מען ערגעץ-אַנדערש פיל מער צייטליך ווי אין סאַטמאַר, וואָס דאָס מיינט אַז אויך דעם מאָגערן געהאַלט וואָס מען באַקומט, קומט נישט אן אין צייט, און ער דאַרף זיך היבש מוטשענען דערמיט.

אויף מיין פראַגע, אַז אויב אַזוי, פאַרוואָס זיצט ער נאָך אין סאַטמאַר? ער וואָלט דאך שוין לאַנג געדאַרפט אויפגעגעבן, זיך צו טרעפן א מלומדות פאָזיציע ערגעץ-אַנדערש-וואו, האָט ער מיר געענטפערט אן ענטפער וואָס האָט מיך זייער איבערראַשט. ער האָט מיר געזאָגט אַז איך קען מיר נישט ענוג משער זיין וואָס דאָס מיינט צו זיין א מלמד אין די "סאַטמאַרער חדר". דאָס געשמאַק צו אַרבעטן מיט אַזעלכע טייערע תלמידים, כולם אהובים וברורים וועלכע זענען אַלע אַזעלכע כלים מוכנים מקבל צו זיין דאָס וואָס מען לייגט אַריין אין זיי, און דאָס זעלבע דער געפיל צו אַרבעטן מיט אַזעלכע חשוב'ע עלטערן, אַלעס ערענסטע און באַזעסענע אינגעלייט און בעלי בתים וואָס זוכן נאָר דעם בעסטן רוחניות'דיגן תועלת פון זייערע קינדער, וואָס העלפט אַזוי שטאַרק צו אַז מען זאָל קענען מצליח זיין מיט די תלמידים.

ועל כולם איז עס דער מציאות אַז מען אַרבעט אונטער אַזעלכע חשוב'ע חברי הנהלה, דער געטרייער מנה"ר הר"ר אברהם מאיר דירנפעלד שליט"א וואָס לייגט אַריין אַזויפיל כוחות פאר די הצלחה פון די תלמוד תורה בעצם און פון יעדן תלמיד באַזונדער, און אַזוי ווייטער, יעדער פון די הנהלה פאר זיך איז גרייט פאר די הצלחה פון די מוסדות, וואָס דאָס גיט אַזאַ שטאַרקן הרחבת הדעת פאר די כלי קודש צו קענען אָנגיין מיט די הייליגע אַרבעט אומגעשטערט.

דאָס אַלעס ברענגט אים, אַז ער וויל באמת זייער זייער שטאַרק בלייבן אין סאַטמאַר. ער האָט מיר געזאָגט, אַז וויפיל ער האָט שוין פרובירט זיך נאָכצופרעגן ביי אַנדערע מוסדות, ווייסט ער נישט פון נאָך א מוסד וואָס האָט דעם געשמאַק און דעם חן ווי אין סאַטמאַר, וואָס צוליב דעם שלעפט זיך אים דאָס אַזוי לאַנג, און טראָץ וואָס די טאַש דרוקט אים, זוכט

ער נאָך אַלץ צו בלייבן אין סאַטמאַר.

אַצינד שרייבנדיג דעם בריוו וויסן איך נישט וואָס ס'איז געווארן מיט אים, צו ער איז געבליבן אַלס מלמד אין סאַטמאַר-בית שמש צי נישט, און אייגענטליך, ס'איז נישט נוגע. דער עיקר וואָס עס ברענגט מיך צו שרייבן די שורות איז פשוט, איבערצוגעבן אן אייגנאַרטיגן, אומגערישטן גאָר אַנגענעמען גרוס פון די הייליגע מוסדות אין בית שמש, ווי שטאַרק א מלמד, וואָס איז נישט קיין היימישער סאַטמאַרער חסיד, דאָך אָבער רעדט ער מיט אַזאַ כבוד און שעצונג פון די אָרטיגע תלמוד תורה, וואָס צייגט זייער אַסאַך.

אוודאי האָף איך אַז אינצווישן האָבן די מוסדות שוין געהאַט די מעגליכקייט צו העכערן דעם געהאַלט פאר די כלי קודש, אַז זייער געטרייע אַרבעט, און אַז זייער מסירת נפש נישט נהנה צו זיין משולחן איזבל זאָל זיך האָבן אויסגעצאָלט. אָבער איך פאַרשטיי אַז דאָס איז מער געוואָנדן אין די היזיגע הנהלה, און אייגענטליך גאָר אין די תומכים פון די מוסדות, וואָס ווען דער ציבור וועט זיך מער אָנשטרענגען בעזהשי"ת, וועט מען האָבן א מעגליכקייט צו צאָלן פאר די כלי קודש א געהעריגן געהאַלט, לכה"פ אַזויפיל וויפיל מען צאָלט אין אַנדערע מוסדות.

און טאַקע דער מציאות, אַז מען האָט צאָלט א קלענערן געהאַלט, און דאָך זענען די כלי קודש אַזוי געטריי און איבערגעגעבן, דאָס ברענגט אַרויס דעם שטאַרקן התפעלות פון די טייערע כלי קודש און די גאַנצע הנהלה, וואָס טוען זייער אַרבעט מיט אַזאַ שלימות, ואשרי להם ואשרי חלקם צו האָבן א חלק אינעם חינוך פון די טייערע תשב"ר.

און אפשר דארף דאס טאקע דינען פאר אונז אלס אן אויפוואכונג, אז ווען מיר שטרענגען זיך אן צו שיקן געלט אז מ'זאל קענען צאלן פאר די מלמדים ערליך און צייטליך, ברענגט דאס אז די געטרייע חברי הנהלה זאלן קענען צושטעלן גוטע מלמדים פאר די קינדער, און דאס ברענגט אן השפעה לטובה פאר'ן גאנצן מוסד.

איך ענדיג מיט א ברכה, יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם, און איר זאָלט קענען ממשיך זיין בעבודת הקודש מיט הצלחה און סייעתא דשמיא.

חנוי' יום טוב ליפא טייטלבוים
(נכד כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)
קרית יואל

ריכטיג פשט אינעם ויואל משה

לכבוד מערכת "בקודש חזיתיך".

אין די גאָר רייכע זכרונות פון הרה"ח ר' שלמה היימאַן שליט"א, איז געברענגט געווארן וואָס ער האָט דערציילט איבער דעם רבי'נס מיינונג בנוגע לימוד שולחן ערוך אין די ישיבה, אַז בחורים דאַרפן בעיקר לערנען די הלכות וואָס איז נוגע אויף למעשה. מתחת לקו איז דאָרט געווען צוגעצייכנט אַז אין ספה"ק ויואל משה רעדט דער רבי פון דעם אַז דאָס לערנען ענינים וואָס איז נישט אויף הלכה למעשה איז נישט בכלל פון ידיעת התורה.

דאָס איז זייער נישט ריכטיג. אַז מען קוקט אַריין אין ספה"ק ויואל משה (מאמר לה"ק אות ל"ו און אַרום) זעט מען קלאָר, אַז דער רבי רעדט בכלל נישט איבער דעם ענין. דער רבי שרייבט נאָר בעיקר פון די וואָס לערנען מיט אייגענע סברות כרסיות, מיט נישט ריכטיגע פשטים, וואָס דאָס פירט צו גאָרנישט, און דאָס הייסט נישט קיין לימוד התורה, ווי דער רבי שרייבט דאָרט דאָס לשון "וא"כ אותן המבלים ימיהם בסברות כרסיות ובדיות מן הלב, באופן שאי אפשר לבוא בדרך הלימוד הזה לידי בירור הוראה הלכה למעשה, אין זה ידיעת התורה".

דאָס זענען דברים ברורים וידועים לכל. אוודאי איז לערנען מקצועות בתורה אויך ווען עס איז נישט דייקא אויף הלכה למעשה, א חלק פון לימוד התורה, און מען איז זיכער מקיים דערמיט די מצוה פון ידיעת התורה. ווען איינער לערנט א סוגיא אין ש"ס, שור שנגח את הפרה וכדומה, קוים וואָס ער וויייסט וויאַזוי א פרה זעט אויס... קען מען דען אָבער זאָגן אַז מען איז ח"ו נישט מקיים די מצוה פון לימוד התורה?. זיכער איז מען מקיים דערמיט די מצוה פון והגית בו, און דאָס איז ריכטיג ידיעת התורה. נאָר דאָס דאַרף מען זען, אַז דאָס לערנען זאָל זיין אויף אַן אויסגעהאַלטענעם וועג, מיטן ריכטיגן דרך הלימוד.

אַזוי אַז דער נושא פון וואָס דער רבי רעדט אין ויואל משה, האָט נישט קיין שייכות מיט דעם ענין וואָס ר' שלמה דערציילט, אַז דער רבי האָט געוואָלט אַז די בחורים זאלן בייַם לימוד שולחן ערוך לערנען דייקא די ענינים וואָס איז נוגע אויף למעשה.

בכבוד רב
י. מ. קרית יואל

בקודש חזיתיך
אדער מזכיר צו זיין סיי וועלכע בקשה וואס די תשב"ר אין ארה"ק זאלן מתפלל זיין, רופט:
1877.YETEV LEV (938.3853)

בעזהשי"ת

בקודש חזיתיך

מאנאטליבע אויסגאבע וואס
ווערט ארויסגעשיקט פאר
תומכי מוסדות יטב לב
דרב"ו בארה"ק

Mailing address:
Yetev Lev Eretz Yisruerl
POB 2123 Monroe, NY 10949

פאר סיי וועלכע קאמענטארן, אדער וועך עס
האט איבערצוגעבן סיי וועלכע עפיזאד אדער
בילדער און דאקומענטן בשייכות מיט די
אנטוויקלונג און אויפהאלטונג פון די מוסדות
יטב לב, פארבינדט אייך מיט איינע פון די
עסקני יטב לב, אדער רופט אריין אין אפיס
845.782.3091 עקסטענשאן **#105**
אדער קענט איר שיקן אן אימעיל צו
Bakodesh@yetevlevey.com

Layout and Design by:
www.Artistic.Group

Editing by:
Mastermind Marketing

עסקני מוסדות יטב לב

איבערצוגעבן נדבות פאר די מוסדות אדער זיך
אייצוהאנדלען א שותפות אין החזקת מלמד

ווילליאמסבורג

ר' מאיר פערל הי"ו, מנכ"ל
917.836.0447

ר' הלל מנשה
מארמארשטיין הי"ו
347.243.8419

ר' יואל בראוואר הי"ו
347.385.3892

בארא פארק

ר' משה חיים קאהן הי"ו
718.812.5249

קרית יואל

ר' אשר זעליג בלייך הי"ו
845.662.5250

ר' אליעזר דוד פריעדמאן הי"ו
845.604.0646

מאנטריאל

ר' קלמן אליעזר לעווי הי"ו
514.915.6315

אברכים חדשים

ר' מרדכי בלומענטאהל הי"ו
845-662-3000

אויסצולייגן א יטב
לב פושקע אדער
צו באקומען א נייע
פושקע

קרית יואל

ר' יואל צבי הירשפעלד הי"ו
845.662.4091

פאר אלע
אייגנעלעגנהייטן פון
דעם קרן הבנין החדש
אין בני ברק רופט:

ר' יואל בראוואר הי"ו
347.385.3892

אין קורצן פון פריער: מיר האָבן אָנגעהויבן צו שרייבן איבער די נייע מקוה וואָס מען האָט אָנגעהויבן צו בויען אין בני ברק בשנת תשט"ו, וואָס האָט אַרויסגערופן א שטאַרקע פאָלעמיק אין די שטאָט, וויאַזוי מען זאָל דאָס בויען. די חסיד'ישע אידן האָבן זיך געשטעלט אַז מען זאָל דאָס בויען לויט'ן מהלך וואָס הגה"ק בעל דברי חיים זי"ע האָט אראפגעשטעלט. דאַקעגן די ליטווישע קרייזן האָבן געוואָלט אַז מען זאָל בויען די מקוה אויפ'ן זעלבן מהלך וואָס מען האָט געבויט די ערשטע מקוה אין די שטאָט, לויט די פונקטליכע הדרכות און הוראות פון הגה"ק בעל חזון איש זצ"ל וואָס האָט באַשיינט די שטאָט במשך אַלע יאָרן וואָס ער האָט געוואוינט אין ארץ ישראל.

דער נושא האָט זיך פאַרצויגן אויף עטליכע יאָר, און בשנת תשי"ט וועט מרן רביה"ק זי"ע איז ווידעראַמאָל געווען אין ארץ ישראל, האָט מען אויפגעברענגט די שאלה פאַר'ן רבי'ן, וויאַזוי מען זאָל טון.

איבער די מקוה אונטערוועגנס

אויף שבת פרשת פנחס פון יענעם יאָר שנת תשי"ט האָט דער רבי געווויילט אין בני ברק, און איז פאַרבליבן דאָרט ביז דינסטאָג מטות מסעי מיטאָג-צייט. דאַן האָט דער רבי זיך אַרויסגעלאָזט אין וועג אַריין פוקד צו זיין די קברי צדיקים אין גליל. נאָכמיטאָג איז מען אָנגעקומען קיין מירון און אויפדערנאַכט איז מען אָנגעקומען קיין צפת וואו מען האָט איבערגענעכטיגט. מיטוואָך איבער'ן טאָג האָט מען מתפלל געווען אויף די קברי צדיקים אין צפת, און צומאָרגענס דאָנערשטאָג האָט מען מתפלל געווען אין טבריא ביים ציון פון התנא האלקי רבי מאיר בעל הנס.

פון גליל איז דער רבי געפארן צוריק קיין ירושלים וואו ער האָט געפראַוועט דעם נאָכפאָלגענדן שבת בקרב תושבי העיר. אויפ'ן וועג פון גליל קיין ירושלים, האָט דער רבי פאַרבעטן פון הרה"ג רבי בנציון יאַקאָבאָוויטש ז"ל אַז ער זאל מיטקומען אין די זעלבע אויטאָ מיט אים צוזאַמען, כדי צו קענען איבערשמועסן דעם נושא פון די מקוה אין בני ברק וואָס איז דאַן געווען עומד על הפרק, סיי איבער די אַלגעמיינע מקוה וואָס מען האָט דאַן געבויט אין בני ברק, און סיי איבער די מקוה וואָס ס'איז געווען א פלאַן צו בויען נעבן דעם נייעם סאַטמאַרער קרי' "שיכון קרית יואל" אין בני ברק.

אויפ'ן גאַנצן וועג האָט דער רבי אַרומגערעדט מיט הר"ר בנציון ז"ל איבער די פלענער פון מקוה, און עס האָט זיך אַנטוויקעלט גאָר א שיינער שמועס בעניני מקוואות, וויאַזוי צו בויען די מקוה אַז עס זאָל זיין אויסגעהאַלטן לויט אַלע שיטות.

אין זיינע זכרונות שרייבט הר"ר בנציון ז"ל: "מיין ידיד החסיד ר' בנימין הערש הכהן בערקאָוויטש נ"י (ז"ל, פיליעריגער מנה"ר בית רחל דסאַטמאַר) איז אויך געווען דאָרט אין די אויטאָ. אַלץ ווען ער טרעפט מיך, זאָגט ער מיר אַז ער וועט דאָס קיינמאָל נישט פאַרגעסן".

אַזוי האָט מען דורכגערעדט אַלע פלענער פון די מקוה נעבן דעם סאַטמאַרער שיכון, וואָס האָט אגב, צום סוף זיך נישט אויסגעאַרבעט, און מען האָט נאָר שפעטער געבויט די מקוה אין בנין פון התנא האלקי רבי

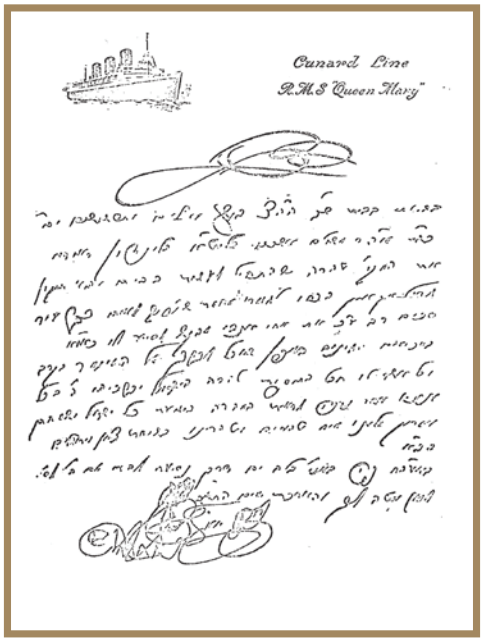
אדער מזכיר צו זיין סיי וועלכע בקשה וואס די תשב"ר אין ארה"ק זאלן מתפלל זיין, רופט:
1877.YETEV LEV (938.3853)
בקודש חזיתיך

און נישט דער עקסטערער בנין פון די מקוה.

מיטן רבי'ן אויף די שיף

דער רבי איז פאַרבליבן אין ירושלים אויף נאָך צוויי שבתים, פרשת מטות מסעי און פרשת דברים. זונטאָג ואתחנן זענען אַריין צום רבי'ן די קבוצה ליטווישע תלמידי חכמים פון בני ברק, וועלכע האָבן איבערגערעדט מיטן רבי'ן דעם גאַנצן נושא. עס האָט זיך פאַרצויגן א לענגערער שמועס, און – ווי שוין דערציילט פאַרגאַנגענעם חודש – האָט דער רבי זיך זייער שטאַרק געהאַלטן ביי זיין מיינונג אַז מען דאַרף אַהערשטעלן די מקוה לויט די שיטה פון הגה"ק בעל דברי חיים זי"ע.

דינסטאָג ואתחנן, ז' מנחם אב האָט דער רבי זיך אַרויסגעלאָזט אויפ'ן וועג פון ארץ ישראל קיין לאָנדאָן און פון דאָרט איז דער רבי געפארן קיין שווייץ אויף אָפרוה. אום תשעה באב איז דער רבי געווען אינמיטן וועג אויף די שיף.

מכתב קודש פון רבי'ן אויפן שיף פון ארה"ק צום סטאניסלאוואר רבי'ן ז"ל איבער די מקוה אין לאנדאן

אין ארץ ישראל איז דער רבי געווען זייער אָנגעשטרענגט מיט די פילצאָליגע אידן וואָס האָבן באַלאַגערט דעם רבי'נס אכסניא און מיט נאָך פילע טירדות, איז די צייט געווען צו קורץ פאַר'ן רבי'ן צו קענען אָנקומען איבערצושמועסן מיט די חברי הנהלה אַלעס וואָס ער האָט נאָך געוואָלט איבערשמועסן איבער די עניני הקהלה והמוסדות.

האָט דער רבי דאַן געזאָגט פאַר' הר"ר בנציון יאַקאָבאָוויטש ז"ל מנהל המוסדות אין בני ברק, אַז היות ער פלאַנט דאך סייווי מיטצוקומען אויף די שיף, וועט ער שוין דעמאָלט איבערשמועסן מיט אים אַלעס וואָס איז נאָך פאַרבליבן איבערצושמועסן.

וכך הוה, הר"ר בנציון האָט מיטגעהאַלטן דעם וועג אויף די שיף. דאָרט אויף די שיף איז דעם רבי'נס צייט געווען מער פריי, און ער האָט איבערגעשמועסט מיטן רבי'ן אַלע ענינים. הר"ר בנציון האָט געהאַט שטאַרק חשק איבערצוגיין מיטן רבי'ן דעם גאַנצן פלאַן פון די מקוה וואָס ער האָט דאַן געהאַט געפלאַנט צו בויען אין בני ברק.

אָפּגעשטופט אויף פרייטאָג

דעם ערשטן טאָג פון די נסיעה מיטוואָך ערב תשעה באב איבער'ן טאָג, האָט דער רבי אָנגעהויבן צו רעדן מיט רבי בנציון איבער פאַרשידענע ענינים פון די קהלה און די מוסדות. הר"ר בנציון האָט אָנגעפרעגט איבערשידענע עינים, און דער רבי איז אַריין בתוך תוכיות פון יעדן ענין, אויף וואָס ער האָט אַרויסגעגעבן קלאָרע תשובות און אָנווייזונגען.

אָבער ווי נאָר הר"ר בנציון האָט געוואָלט אָנהייבן צו רעדן איבער די מקוה, האָט דער רבי אים געזאָגט אַז ער וויל נישט איצט רעדן איבער דעם, נאָר אַן אַנדערס מאָל וועט ער שוין רעדן מיט אים איבער דעם ענין.

דאָנערשטאָג נאַכט, נאָכ'ן צום תענית פון תשעה באב, האָט דער רבי זיך אָנגערופן צו הר"ר בנציון, אַז צומאָרגענס פרייטאָג אינדערפרי זאָל ער אים ברענגן די פלענער פון די מקוה, ווייל ער וויל אַלעס איבערגיין מיט אים.

וכך הוה, פרייטאָג אינדערפרי איז דער רבי אַרויף מיט הר"ר בנציון אויפ'ן דעק פון די שיף. דאָרט זענען זיי געזעסן א לענגערע צייט. דער רבי האָט אים געגעבן פונקטליכע אָנווייזונגען אויף טריט און שריט פון די מקוה.

הר"ר בנציון האָט אַלעס פאַרצייכנט פאר זיך אויף א פאַפּיר, אַזוי אַז ער זאָל האָבן פאַר זיך פאר א קלאָרן פלאַן פון די מקוה.

אין זיינע זכורנות שרייבט הר"ר בנציון: "אַצינד ביים שרייבן די שורות טרעף איך נישט ביי מיר דעם פאָרגעשריבענעם פלאַן פון די מקוה לויט ווי דער רבי האָט מיר דאָס דעמאָלט פאָרגעשטעלט. איך וווייס נישט אויב ס'איז מיר פאַרלוירן געווארן, צי מעגליך אַז איינער האָט דאָס גענומען פון מיר אָן מיין וויסן"...

דריי מאל מקוה אָום ערב שבת

אַזוי האָט דער רבי געערעדט מיט אים א לענגערע צייט איבער די מקוה. שפּעטער האָט דער רבי געטרונקן א קאַווע, און דערנאָך זיך אָנגערופן צו הר"ר בנציון "ס'איז דאך היינט ערב שבת, מ'האָמיר געערעדט פון הלכות מקוואות און איבער וויאַזוי צו בויען א מקוה; מ'האָמיר געטרונקן א קאַווע וואָס צדיקים האָבן געזאָגט אַז קאַווע איז די אותיות פון מקוה (זעה ווייטער), און דערצו זעמיר דאך אַצינד אינמיטן דעם ים, וואָס די משנה זאָגט אין מסכת מקוואות "כל הימים כמקוה" קומט אויס אַז דורך די דריי זאַכן צוזאַמען זעמיר הייסט דאָס ווי מיר זענען בפועל געגאַנגען אין מקוה.

שרייבט הר"ר בנציון ז"ל "נאָכדעם וואָס איך האָב זוכה געווען צו הערן די ווערטער, האָב איך פאַרשטאַנען אַז דער רבי האָט דירעקט אָפּגעשטופט דאָס רעדן איבער די מקוה אויף פרייטאָג אינדערפרי, כדי מיט דעם יוצא זיין דאָס גיין אין מקוה לכבוד שבת קודש".

ער לייגט צו וואָס ס'איז באַקאַנט, אַז סוף שנת תש"ו ווען מרן רביה"ק זי"ע האָט פאַרלאָזט ארץ ישראל, איז שוין געווען היבש נאָנט צו ראש השנה, און דעם רבי'נס מקורבים האָבן פרובירט אים אָפּצורעדן דערפון, צוליב וואָס עס איז שוין אַזוי נאָנט צו ראש השנה, און אויב ער וועט אַזוי שפּעט זיך אַרויסלאָזן אין וועג, איז יתכן אַז דער וועג וועט זיך פאַרציען און עס וועט אויסקומען אַז דער רבי וועט זיין אויף ראש השנה אינמיטן וועג.

הערנדיג דאָס האָט דער רבי געענטפערט אַז אוודאי האָפּט ער שטאַרק אָנצוקומען קיין ניו יאָרק נאָך פאַר ראש השנה, אָבער אויב וועט זיך טאַקע מאַכן אַז ראש השנה וועט ער זיין אויפ'ן ים, וועט אויך נישט זיין געפערליך, און ער וועט נאָך גאָר הנאה דערפון, נאָכדעם וואָס דער ים איז זיכער א מקום טהרה, דאַקעגן אַמעריקע איז זיכער אַז דער אויר דאָרט איז טמא, און בדיעבד אַז מען איז שוין אויפ'ן ים, איז א לכתחלה אַז מען איז דאָרט...

(דאָס וואָס דער רבי האָט געזאָגט אַז די קאַווע איז א בחינה פון א מקוה, איז באַקאַנט וואָס מען זאָגט נאָך פון צדיקים, אַז צוליב דעם איז דער מנהג, אַז אינדערפרי פאַר'ן דאַוענען טרונקט מען קאַווע, וויל קאַווע איז א כעין מקוה. אויב שרייבט מען קאַווע אויף לה"ק שרייבט מען דאָס "קוה" און צו דעם לייגט מען צו "חלב" (מילך) וואָס איז בגימטריא מ', און צוזאַמען מ' מיט קוה איז "מקוה". און וועט מען לייגט צו צו דעם וואַרעם וואַסער, האָט מען שוין א פולע מקוה מיט וואַסער...)

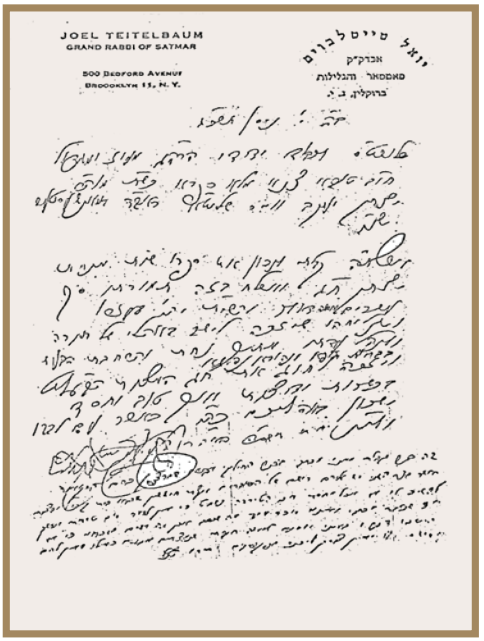
די בני ברק'ער קהלות

פאַרלאַנגן

צוריק צו די צענטראַלע מקוה אין בני ברק וואָס דער רבי האָט געגעבן זיין קלאָרע הוראה אַז מען זאָל בויען די מקוה לויט'ן פסק פונעם הייליגן דברי חיים זי"ע, אַנדערש ווי עס איז געווען די שיטה פונעם חזון איש זצ"ל.

דעם רבי'נס געטרייער געהאַלפן הר"ר בנציון יאַקאָבאָוויטש ז"ל האָט דערנאָך פאַררופן אַן אסיפה צווישן אַלע חסיד'ישע קהלות אין די שטאָט, וועלכע האָבן צוזאַמען געשריבן א בריוו צו די חברי ועד קרן הבנין, אין וועלכן זיי האָבן פאַרלאַנגט אַז מען זאָל זיך רעכענען מיט זייערע געברויכן, און בויען די מקוה אויף דעם אופן אַז זיי זאָלן זיך אויך קענען באַנוצן דערמיט.

עס איז נישט געגאַנגען אַזוי לייכט. צווישן די פירענדע רבנים אין די שטאָט איז דאָן געווען א שוואָגער מיטן חזון איש, און ער איז געשטאַנען על המשמר אַז מען זאָל בויען די מקוה אויף דעם אופן וואָס דער חזון איש האָט פאַרלאַנגט.

א מכתב תשובה פונעם רבי'ן ז"ל צום מנחת יצחק ז"ל בעניני מקוואות, נדפס בשו"ת דבר"י סי' ע"ח

די רבנים פון די חסיד'ישע קרייזן אין שפיץ פונעם ספינקער רבי'ן כ"ק אדמו"ר בעל דעת כהן זצ"ל האָט געאַרבעט אויף קעס און כלים אַז מען זאָל יאָ בויען די מקוה לפי שיטת הדברי חיים, און ווי שוין דערציילט, האָט דער ספינקער רבי דאָן באַזוכט ביים סטייפלער, און אים דערציילט אַז ביי אים זעלבסט, וועלן ער האָט געבויט די מקוה אין "בני ראם" (וואו ער דאָן געדינט אַלס רב) האָט דער חזון איש בפירוש מסכים געווען אַז מען זאָל דאָס בויען לויט די אָנגענומענע שיטה פונעם דברי חיים, נאָכדעם וואָס וועלן עס איז דאָ א רב אויפ'ן פלאַץ, גיט ער אַכטונג אַז אַלעס זאָל זיך פירן ווי עס דאַרף צו זיין, און מען דאַרף נישט חושש זיין אויף די חששות וואָס דער חזון איש האָט געהאַט אויף די דאָזיגע מקוואות.

האָט דער ספינקער רבי גע'טענה'ט מיטן סטייפלער אַז די נייע מקוה בויט מען דאָך אין די געגענט פון "זכרון מאיר" וואָס דאָרט איז דאָ א רב (הגאון בעל שבט הלוי זצ"ל) וואָס ער וויל אויך אַז מען זאָל בויען די מקוה לויט שיטת הדברי חיים, און ער וועט שטיין על המשמר אַז עס זאָלן נישט זיין די חששות אוי וואָס דער חזון איש האָט חושש געווען.

דער סטייפלער האָט קודם געענטפערט מיט שאַרפקייט "אַלעס איז דער רב שולדיג"... מיינענדיג אַז אַדאַנק דעם ספינקער רבי'ן ווילן אַלע רבנים אַז מען זאָל בויען די מקוה לויט די שיטה פונעם דברי חיים.

די ענדגילטיגע פשרה

נאָך לאַנגע דיונים איז באַשטימט געוואָרן צו מאַכן א פשרה. מ'האָט דאָך געבויט די מקוה מיט עטליכע בורות טבילה. האָט מען טייל בורות געבויט מיט א "בור על גבי בור" כפי שיטת מרן הדברי חיים זי"ע און טייל בורות מיט א "בור זריעה" כפי שיטת החזון איש זצ"ל, און אַזוי האָט מען אַלץ געהאַט די מעגליכקייט זיך צו באַנוצן מיט וועלכע מקוה מען וויל. אַזוי איז דאָס אָנגעגאַנגען א לענגערע צייט, וואָס וועלן מען איז אָנגעקומען צו די מקוה, האָט מען זיך געדאַרפט אַליינס אויסקלויבן מיט וועלכן סאָרט בור מען וויל זיך באַנוצן.

טהרה במקום טומאה?

אגב איז אינטערעסאַנט צוצולייגן עטליכע פרטים אַרום די נסיעה. ווי דערמאַנט האָט הרה"ח ר' בנימין הערש בערקאוויטש ז"ל מיטגעהאַלטן די גאַנצע נסיעה מיטן רבי'ן. (דער דעמאָלסדיגער הויז-בחור הרה"ח ר' משה אלי' פאָלאַטשעק הי"ו האָט צוליב סיבות נישט געקענט מיטפאָרן מיטן רבי'ן, און ר' בנימין הערש האָט די גאַנצע צייט געדינט אַלס דעם רבי'נס פערזענליכער משמש.)

האָט ר' בנימין הערש דערציילט, אַז די מאַנשאַפט פון די שיף איז געווען גרייט צוצושטעלן פאַר'ן רבי'ן איינס פון די שווים-באַסיינען (סווימינג-פול) אַז עס זאָל זיין פריוואָט צוגעשטעלט אַז דער רבי זאָל זיך דאָרט קענען טובל'ן אין מקוה. אָבער דער רבי האָט געזאָגט אַז א סווימונג-פול אויף די שיף איז א מקום טומאה, וואָס קען נישט ברענגן קיין טהרה און דער ברי האָט זיך נישט געוואָלט באַנוצן דערמיט.

ענליך האָט אויך דערציילט הרה"ח ר' עזריאל גליק ז"ל משב"ק אַז זייענדיג אין "שולץ" שווייץ, וואו דער רבי האָט זיך אויפגעהאַלטן עטליכע וואָכן אויפ'ן וועג אַהיים פון ארץ ישראל, האָט מען געפרעגט דעם רבי'ן צו מען מעג זיך טובל'ן אינעם סווימונג פול פונעם האָטעל וועלן קיינער איז נישט דאָרט. דער רבי האָט אָבער נישט מסכים געווען דערצו, זאָגענדיג אַז דאָס איז א מקום טומאה, און מען זאָל דאָרט זיך נישט טובל'ן אפילו וועלן קיינער איז נישט דאָרט.

כדאי הוא בית אלקינו

בהשגחה פרטית וועלן די שורות געשריבן אינמיטן די ימי בין המצרים, וועט זיין אינטערעסאַנט צוצולייגן וואָס האָט דערציילט הרה"ח ר' עזריאל גליק ז"ל משב"ק. ווי דערמאַנט האָט דער רבי זיך אַרויסגעלאָזט אין וועג אַריין אום דינסטאָג ואתחנן ז' אב, און ערשט נאָך שבת איז דער רבי אָנגעקומען קיין שווייץ. אַזוי איז אויסגעקומען אַז "תשעה באב" איז דער רבי געווען אויף די שיף. באַלד ביים אויפשטייגן אויף די שיף האָט דער רבי געבעטן פון ר' עזריאל אַז ער זאָל מסדר זיין עטליכע זאַכן, און צווישן אַנדערן אויך אַז ער זאָל מסדר צו זיין א געהעריגן פלאַץ וואו מען זאָל קענען דאַוונען מיט מנין במשך די צייט וואָס מען איז אויף די שיף.

ר' עזריאל איז צוגעגאַנגען צום שיפס-קאַפּיטאַן און האָט איבערגעגעבן דעם רבי'נס בקשה. האָט ער געענטערט אַז אויף די גאַנצע שיף איז נישט דאָ קיין ליידיגע פלאַץ, מילא האָט ער נישט וואָס פאַרצושלאָגן א פאַסיגן פלאַץ וואו מען זאָל קענען דאַוונען צוזאַמען.

מיטוואָך ערב תשעה באב נאָכמיטאָג האָט דער רבי געפרעגט פון ר' עזריאל אויב מען האָט צוגעגרייט עפעס א פלאַץ וואו צו דאַוונען. האָט

בקודש חזיתיך
אדער מזכיר צו זיין סיי וועלכע בקשה וואס די תשב"ר אין ארה"ק זאלן מתפלל זיין, רופט:
1877.YETEV LEV (938.3853)

אייגנארטיגע "קינדער דינער" אפגעהאלטן אין וויליאמסבורג לטובת די מוסדות הק' יטב לב בארה"ק

פראגראם
דורכגעפירט דורך
טאלאנטפולער
בעל מחנך הר"ר חיים מארמארשטיין
הי"ו אין ראם
פונעם "זומער אקטיוויטעטן
פראגראם" מיט'ן
ציל צו מחנך זיין די קינדער צו צדקה
וגמילות חסדים מיט שמחה און געשמאק
פון קינדווייז אן

פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון
גדול: ריזיגע סומעס
אריינגעברענגט
דורך די ילדי התשב"ר ביים צוזאמנעמען די
"יטב לב פושקעס"
פון די הייזער

וויליאמסבורג: - ווי עס איז דער סדר אין די תלמוד תורות אין די זומער חדשים, ווערן דורכגעפירט פארשידענע אינטערעסאנטע שפיל פראגראמען צווישן די קינדער, האבן אבער די הנהלת המוסדות פון אונזער תלמוד תורה אין וויליאמסבורג באשלאסן אויסצונוצן טאקע די אקטיוויטעטן צו דינען אלס תוכן'פולע חינוך פראגראם פון וואס די קינדער זאלן ארויסנעמען א געוואלדיגן חינוך אויף יעצט און אויף לעתיד.

ווי אין דער אלטער היים

דורכאויס דעם זומער זענען אלע פראגראמען געלאפן אונטערן נאמען "זומער אין אלטן היים", וועו מען האט אויפגעשפילט פאר די קינדער וויאזוי זאכן זענען געווען מיט יארן צוריק אין דעם אלטן היים, אבער אז מען קוקט צוריק צום אלטן היים קען מען דאך נישט פארגעסן פון די ארץ ישראל פושקע וואס האט פארנומען דעם אויבנאן אין דעם אלטן היים.

א וואך פון חסד

אין ליכט פון דעם האבן די חשוב'ע משגיחים פון דעם זומער פראגראם אוועקגעשטעלט א ספעציעלע וואך אלס א וואך פון גמילות חסדים בגופו, וועו די תלמידי הת"ת וועלן אויסנוצן די פרייער צייט צו טראכטן פון זייערע חברים און קרובים די תלמידי מוסדותינו הק' פון ארץ ישראל, און ארויסהעלפן בפועל די תלמידי המוסדות פון ארץ ישראל דורך שאפן געלט פאר די מוסדות הק' יטב לב.

מען זאמעלט איין די יטב לב פושקעס

צו דעם צוועק איז די הנהלת הת"ת אויפגעקומען אויף דעם ענייאלן איינפאל צו געבן פאר די ילדי תשב"ר פון די הייליגע מוסדות די געלעגענהייט צו זיין די שלוחים פון זייערע עלטערן צו ברענגן די פושקע-געלט אין חדר אריין. דורכאויס די וואך איז געווען א מחזה הוד צו זען ווי די תשב"ר פון די

סאטמארער מוסדות אין ווילִיאמסבורג שטייען אויף די גאסן גרייט ארויפצוגיין אויף די באסעס אין חדר אריין, ותרמולם בידם, ברענגענדיג די פושקע געלט וואס האט זיך אנגעזאמעלט איבערן יאר ביי זייערע עלטערן אין שטוב.

די "פושקע" פון מוסדות יטב לב בארה"ק איז דאך נכסי צאן ברזל אין יעדע סאטמארע שטוב, זייענדיג באוואוסט אלס מקור הישועות, און סיי וועז אימער איבערן יאר מען נויטיגט זיך אין א ישועה, וועגדט מען זיך צו די פושקע, אריינצולייגן סכומים געלט, וחזקה על חבר אז די סגולה פון "צדקת רבי מאיר בעל הנס" ביי די יטב לב פושקע איז אינו חוזרות ריקם, אראפצוברענגן כל מיני ישועות והשפעות טובות ברוחניות ובגשמיות.

ביי אנשי שלומינו איז באזונדער באקאנט וואס מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע האט געזאגט פאר א סאטמארער חסיד, "די ערשטע פרוטה זאלסטו לייגן אין די פושקע פון מיינע ארץ ישראל'דיגע מוסדות", ופקודתם שמרה רוחם ווערן די יטב לב פושקע'ס ביי סאטמארער ציבור כסדר איבערגעפילט מיט גרעסערע סכומים, זייענדיג גלייכצייטיג א זכי' צו שטיצן די הייליגע מוסדות דורך די פושקעס.

אצינד איז פארטיילט געווארן צווישן אלע קינדער אין די מוסדות א ספעציעלער בריוו, בייגעלייגט מיט דעם ספעציעל-פראקטישער זעקל, וואו אהין מען קען אויסלערן די פושקע, און עס שיקן פארזיכערטערהייט מיט די קינדער אין חדר אריין. די חשוב'ע עלטערן האבן געפילט פאר א זכי' מחנך צו זיין די קינדער מיט אזא דבר טוב, און מיט זיי מיטשיקן די יטב לב פושקעס. און די תלמוד תורה קינדער זענען טאקע געווען די שלוחים לדבר מצוה צו ברענגען די פושקע געלט אין חדר, מען זאל עס קענען אפשיקן קיין ארץ ישראל.

פארמעסט צווישן אויבערלאנד און אונטערלאנד...

כדי אריינצוברענגען חשק אין די קינדער, איז דער פראיעקט אוועקגעשטעלט געווארן ווי א פארמעסט צווישן צוויי גרופעס פון קינדער אונטערן די נעמען "אויבערלאנד" און "אונטערלאנד" צו זעהן וועלכע טיעם וועט אריינברענגען מער פושקעס... און דערמיט מאכן א קנאת סופרים זיך אנצושטרענגען צו טון מער און מער גמילות חסדים.

דער גרויסארטיגער מעמד

דאנערשטאג פ' עקב נאכמיטאג איז פארגעקומען דער גרויסארטיגער "קינדער דינער" ווי עס האבן אויפגעטרעטן די חשוב'ע משגיחים איבער די גרויסקייט און הייליגקייט פון מוסדות יטב לב וואס איז געווען דאס הייליגסטע און טייערסטע ביי אונזערע הייליגע רבי'ס זי"ע.

עס זענען פארגעקומען ספעציעלע גורלות ווי אויך האט מען פארטיילט שיינע מתנות פאר אלע קינדער.

קול נשמע מציון

א איבערראשונג איז געווען פאר די קינדער וועז מען האט אפגעהאלטן א לעבעדיגן שו"ת פאנעל מיט א יונגל פון ירושלים עיה"ק הילד כמר חיים הערש קליין נ"י בן הרה"ח ר' יואל הי"ו מחשובי עסקני המוסדות אין ירושלים, די קינדער האבן געהאט די געלעגנהייט צו הערן א לעבעדיגע שילדערונג פון א יונגל אין זייער יארגאנג וועלכער געפונט זיך 6000 מייל ווייט און פון דארט באדאנקט ער זיך בשם זיינע חברים די תלמידי המוסדות, פאר זיערע חברים אין אמעריקע וועלכע זארגן זיך פאר זיי.

מעמד מסירת הנדבות

דערנאך איז פארגעקומען דער מעמד מסירת הנדבות וועז מ'האט איבערגעגעבן דאס געלט וואס די קינדער האבן אריינגעברענגט, פאר די חשוב'ע עסקני מוסדות יטב לב וועלכע זענען ספעציעל געקומען אנטייל נעמען ביי דעם מעמד הדינער אין די תלמוד תורה.

דאן האבן די קינדער געהערט א קורצע דרשה פון הרה"ח ר' מאיר פערל הי"ו מנכ"ל מוסדות יטב לב וועלכער האט זיך באדאנקט פאר די קינדער בשם די הנהלת המוסדות.

דער הערליכער אויבנאן פראכטפול צוגעגרייט דעם יטב לב קינדער דינער אין תלמוד תורה

די פארזאמעלטע קינדער ביים יטב לב קינ

דער מעמד האט איבע
גרויסן רושם אויף אלע

ביים איבע
די אנגעפ
קעסטלע
איינגעזא
פושקע ג
די עסקני
יטב לב

בקודש חזיתיך
אדער מזכיר צו זיין סיי וועלכע בקשה וואס די תשב"ר אין ארה"ק זאלן מתפלל זיין, רופט:
1877.YETEV LEV (938.3853)

ט פאר

דער גרויסער טאוול וואו מען האט כסדר געמאלדן פאר די קינדער ווי עס האלט די צאל פושקעס וואס זענען אריינגעקומען דורך די קינדער פון די "אויבערלאנד" גרופע, און די קינדער פון די "אונטערלאנד" גרופע

שיינע מתנות צוגעגרייט פאר אלע קינדער וועלכע האבן אריינגעברענגט די פושקעס

די אנגעהויפנטע קעסטלעך פון איינגעזאמעלטע פושקע געלטער וואס די ילדי התשב"ר האבן צוזאמגעקליבן פון די הייזער

דער דינער

רגעלאזט א
קינדער.

הרה"ח ר' מאיר פערל הי"ו מנכ"ל מוסדות יטב לב באדאנקט זיך פאר די קינדער בשם הנהלת מוסדות יטב לב

ערגעבן
פולטע
ך פון די
מעלטע
עלט פאר
מוסדות

דער ראש המשגיחים הר"ר חיים מארמארשטיין הי"ו לייטעט איין דעם מעמד

ביים דורכפירן אינטערעסאנטע גורלות פאר די קינדער

שלוחי המוסדות הרה"ח ר' מאיר פערל הי"ו און הרה"ח הלל מנשה מארמארשטיין הי"ו ביים מעמד

די חשוב'ע מלמדים ומשגיחים פון די ת"ת אויפ'ן בימת הכבוד

ספעציעלע טעלעפאנישע אינטערוויו מיט א יונגל פון ירושלים עיה"ק

תלמידים דערציילן

בזכרינו את ציון

נכבדי אנ"ש תלמידים מימי קדם במוסדות יטב לב בארה"ק דערציילן זייערע זכרונות פון די בראשית
יארן אין מוסדות יטב לב, און איבער דאס לעבן און שאפן פון אנ"ש תושבי ארה"ק בימים ההם

הרב החסיד ר' שלמה היימאַן שליט"א

אב"י בקרית יואל

יפה תענית לחלום

איבער דעם וואָס איך האָב דערציילט אַז דער רבי האָט אַמאָל נאָך אינדערהיים אין קראָלי געפאַסט א "תענית חלום" אום שבת האָב איך אַמאָל געהערט וואָס ס'איז געווען שוין דאָהי אין ניו יאָרק, אַז דער רבי האָט אַמאָל געוואָלט פאסטן א תענית חלום צוליב א נישט-גוטן חלום וואָס ער האָט געהאַט. אָבער די רביצין ע"ה וואָס האָט זיך אַזוי שטאַרק געזאָרגט אויפ'ן רבי'נס געזונט, האָט זייער געמוטשעט און פאַרפירט אַז דער רבי זאָל נישט פאַסטן, צוליב וואָס ס'איז נישט פאַר'ן רבי'נס כוחות. צום סוף האָט דער רבי נאָכגעגעבן און ער האָט טאַקע נישט געפאַסט.

שפעטער האָט עפעס פאַסירט ביים רבי'ן. איך ווייס נישט וואָס, אָבער עפעס האָט פאַסירט. האָט דער רבי דעמאָלט געפרעגט די רביצין "פאַרוואָס האסטו מיך נישט געלאָזט פאסטן?". דער רבי האָט געהאַלטן אַז ווען ער פאסט ווען, וואָלט ער ממתיק געווען דעם חלום, און עס וואָלט נישט פאַסירט וואָס עס האָט פאַסירט.

אויסער וואָס דער רבי פלעגט צומאָל פאסטן א תענית חלום, דעם פלעגט זיין אַסאַך מאָל, אַז דער רבי האָט זיך מיט חלום זיין. ער האָט אַריינגערופן דריי אידן, און דער רבי האָט געמאַכט דעם גאַנצן סדר הטבת חלום. איך האָב דאָס כמה פעמים מיטגעהאַלטן ווי דער רבי האָט אַריינגערופן עטליכע אידן, און ער האָט זיך ביי זיי מטיב חלום געווען.

איך האָב אַמאָל געפרעגט פון איינעם פון די וועמען דער רבי האָט אַריינגערופן מטיב חלום צו זיין, צו דער רבי האָט זיי געזאָגט וואָס ס'איז געווען דער חלום אויף וואָס ער האָט זיך מטיב געווען. האָט ער מיר געזאָגט אַז ניין. דער רבי האָט גאָרנישט געזאָגט, נאָר מ'האָט אים מטיב חלום געווען[1].

לחשוב מחשבות

אָבער אַז מען רעדט פון דעם וואָס דער רבי האָט צומאָל געפאַסט א תענית צוליב חלומות, וועל איך דערציילן אַן אינטערעסאַנטע זאַך וואָס איך האָב געהערט פון הרה"ח ר' ישראל ברייף ז"ל[2]. ער האָט מיר דערציילט, אַז א איד איז אַמאָל געקומען צום רבי'ן זיך דורכצורעדן איבער א תענית חלום.

ר' ישראל האָט מיר נישט דערציילט ווער דער איד איז געווען. מעגליך אַז די מעשה איז געווען מיט אים אַליינס. אָבער דאָס וויס איך נישט. ער האָט מיר נאָר דאָס דערציילט אַז א איד איז געקומען צום רבי'ן, און ער האָט דערציילט אַז ער האָט געהאַט א שוועכן חלום, דעריבער האָט ער געפרעגט דעם רבי'ן אויב ער זאָל פאַסטן א תענית חלום.

האָט דער רבי געפרעגט פון יענעם איד, אויב ער האָט קאָנטראָל אויף

---

1. בשעת דעם שמועס וועט הר"ר שלמה שליט"א האָט אונז דערציילט דעם סיפור, איז בהשגחה פרטית דאָרט געשטאַנען הרה"ח ר' יושע טעללער שליט"א מנהל התאחדות אברכים דקרית יואל. האָט ער מוסיף געווען וואָס ער האָט געהערט פון הרה"ח ר' וואָלף פריינד ז"ל (ער האָט קודם געוואוינט אין אַנטווערפן און שפעטער דאָהי אין ניו יאָרק. ביים ציבור אנ"ש איז ער געווען באַקאַנט אלס "דער שוואַרצער ר' וואָלף פריינד" אָפצוטיילן פונעם אַנדערן הרה"ח משמח אלקים ואנשים מוה"ר וואָלף פריינד ז"ל מחושבי אנ"ש אין וויליאַמסבורג און שפעטער אין קרית יואל.) האָט ר' וואָלף דערציילט, אַז ער איז אַמאָל ביינאַכט געווען ביים רבי'ן, און דער רבי האָט מיט אים לאַנג געשמועסט. דער רבי האָט אים אויסגעפרעגט פאַרשידענע פרטים איבער אונזער קהלה אין אַנטווערפן וואו ער איז דאַן געווען פון די חשוב'ע בני הקהלה.
ר' וואָלף האָט נישט געוואָלט אויפהאַלטן דעם רבי'ן, און ער האָט עטליכע מאָל אינצווישן פרובירט איבערצוהאַקן דעם שמועס. אָבער דער רבי האָט וויייטער ממשיך געווען צו רעדן מיט אים במשך א לענגערע צייט.
אינצווישן האָט דער רבי געגעבן א דרימל איין אויפ'ן פלאַץ. זעענדיג אַז דער רבי דרימלט האָט ר' וואָלף אויסגענוצט די געלעגענהייט און האָט שטילעהייט אָנגעהויבן אַרויסצוגיין פון רבי'נס שטוב. אָבער נאָך עטליכע סקונדעס, בשעת וועט ר' וואָלף איז נאָך געווען אין רבי'נס צימער, האָט דער רבי זיך שוין געגעבן א כאַפ אויף. דער רבי איז געווען אינגאַנצן פאַרציטערט, אַזש ער איז ממש נשתנה צורה געווארן.
ציטערדיגערהייט האָט דער רבי זיך געזעסן א רוף אָן צו אים "וואָלף". ער האָט אים געבעטן אַז ער זאָל אַריינרופן נאָך צוויי מענטשן, און דער רבי האָט זיך מטיב חלום געווען ביי זיי דריי. עס איז געווען להפליא, ווי טראָץ דער גאַנצער דרימל האָט געדויערט נישט מער ווי געציילטע סקונדעס, איז דער רבי אויפגעשטאַנען מיט אַזאַ ציטער, און האָט גלייך זיך מטיב חלום געווען.

2. רבי ישראל ברייף איז געווען מותיקי אנ"ש, א דמות דיוקן פון א פאַרצייטישער חסיד'ישער איד. ער איז שוין כמה פעמים דערמאַנט געווארן אין די פריערדיגע אַרטיקלען.

אדער מזכיר צו זיין סיי וועלכע בקשה וואס די תשב"ר אין ארה"ק זאלן מתפלל זיין, רופט:
1877.YETEV LEV (938.3853)
בקודש חזיתיך

זיינע מחשבות פון א א גאַנצן טאָג. האָט ער געזאָגט אַז ניין[3]. האָט דער רבי אים געזאָגט אַז אויב אַזוי דאַרף ער נישט פאסטן, און ער זאָל נישט מאַכן קיין עסק דערפון.

ס'איז אינטערעסאַנט ווי דער רבי האָט מיט דעם אַליינס אַרויסגעגעבן זיינע אייגענע מדריגות. דער רבי אַליינס האָט דאָך יאָ זיך כסדר מטיב חלום געווען, און האָט אָפטמאָל אפילו געפאַסט א תענית חלום. דאָס הייט אַז דער רבי האָט חושש געווען אויף זיינע חלומות, ווייל ער האָט יאָ געהאַלטן קאָנטראָל אויף זיינע מחשבות, און ער האָט פאַרשטאַנען אַז די חלומות זענען נישט מהרהורי לבו.

מ'קען דאָס משיג זיין וואָס דאָס מיינט? האַלטן קאָנטראָל אויף יעדע קליינע מחשבה שבמח? דאָס איז דאך א פלא'דיגע זאַך.

שפּעטער וועלן דער רבי האָט געענדיגט מיט די רבינו תפילין, האָט דער רבי זיך צוגעזעצט צום טיש, וואו ער האָט טועם געווען אַביסל מזונות און פיש, און דערנאָך געוואונטשן פאר די בעלי שמחה. אָפטמאָל וועלן עס זענען אָנוועזענד געווען חשוב'ע רבנים וואָס זענען געווען די מוהלים, האָט דער רבי פאַרפירט שיינע שמועסן מיט וואָס די אַרומיגע האָבן זיך מחי' געווען.

האָט ר' חיים יעקב מיר דערציילט, אַז איינמאָל ביי א ברית האָט ער אויפגעפאַסט אַז דער רבי איז נישט טועם. ער האָט אַראָפּגעציפט פון די מזונות, אַזוי אַז עס זאָל אויסקוקן אַז ער גרייט זיך טועם צו זיין. אָבער למעשה האָט דער רבי דאָס בלויז געהאַלטן אין די האַנט, ער האָט אַזוי אַראָפּגעלאָזט די האַנט אונטערן טיש, און נישט אַריינגענומען דעם שטיקל אין מויל אַריין.

ר' חיים יאנקל האָט גלייך אויפגעפאַסט אַז דער רבי וויל נישט טועם זיין, וואַרשיינליך צוליב וואָס ער האָט געפאַסט א תענית חלום. האָט ער געגעבן א לייג אונטער זיין האַנט אונטערן רבי'נס האַנט, גרייט איבערצונעמען דעם שטיקל וואָס דער רבי האָט אַראָפּגעציפט פון די מזוונות. דער רבי האָט באַמערקט ווי ער האָט אונטערגעלייגט די האַנט. האָט ער זיך געגעבן א צושמייכל. זעט אויס אַז עס האָט אים געפעלן אַז ער האָט דאָס אויפגעפאַסט, און דער רבי האָט אים אַריינגעלאָזט אין די האַנט דעם קליין שטיקל פון די מזוזנות.

מיד ה' עלי השכיל

אגב, ר' חיים יעקב האָט מיר דערציילט אַן אינטערעסאנטע סיפור וואָס ער איז אַליינס געווען דער בעל המעשה.

איבערגענומען די שיריים

איבער דעם ענין האָב איך אויך געהערט פון מיין ידיד הרה"ח ר' חיים יעקב גרינפעלד ז"ל[4] וועלכער האָט זיך דאָך כסדר געדרייט ביים רבי'ן, און האָט אויך מיטגעהאַלטן גאָר אַסאַך שינע און אינטערעסאַנטע ענינים.

דער סדר פלעגט דאך זיין, אַז וועט עס איז געווען א ברית ביים רבי'ן איז דער ברית געווען ערשט אין די נאָכמיטאָג שטונדן גלייך נאָכ'ן רבי'נס דאַוונען. נאָכ'ן ברית האָבן די בעלי שמחה זיך געזעצט פראַוועט דעם סעודת ברית דאָרט אין רבי'נס ביהמ"ד, דער רבי האָט דעמאָלט זיך אָנגעטון די תפילין דרבינו תם, און האָט עוסק געווען אין זיינע שיעורים.

הרה"ח ר' ישראל בריעף ז"ל (בילד קרעדיט הר"ר י.ב. ווייס הי"ו)

---

3. כידוע וואָס חז"ל זאָגן אין מסכת ברכות (דף נ"ה:) א מימרא פון ר' שמואל ר נחמנו אין נאָמען פון ר' יונתן אַז "אין מראין לו לאדם אלא מהרהורי לבו" און רש"י זאָגט דערויף "מה שהוא מהרהר ביום". א מענטש חלומ'ט נישט ביינאַכט נאָר פון וואָס ער האָט געטראַכט בייטאָג.

דעריבער האָט דער רבי געהאַלטן, אַז דער סדר פון מענטש איז דאך, אַז דער מח פיבערט א גאַנצן טאָג מיט פאַרשידענע מחשבות, און מען האַלט אַליינס נישט קיין קאָנטראָל אויף די פארפלייצענדע מחשבות, קומט אויס אַז דאָס וואָס מען חלומ'ט ביינאַכט, איז פון עפּעס א מחשבה וואָס מען האָט געהאַט בייטאָג, נאָר מען האָט ניטאַמאָל אַליינס אינאַכט געמומען אַז מען האָט געהאַט די מחשבה. דעריבער דאַרף א געוועלכער מענטש נישט פאסטן קיין תענית חלום און זיך נישט מטיב חלום זיין, ווייל דער חלום איז נאָר מהרהורי הלב און נישט וואָס מען האָט אים עפּעס געוויזן פון הימל. דאַקעגן ביי א גרויסן מענטש וואָס האָט קאָנטראָל אויף זיינע מחשבות, און ווייסט קלאָר אַז ער האָט בכלל נישט געטראַכט אינמיטן טאָג פון וואָס ער האָט זיך געחלומ'ט ביינאַכט, אַזאַ איינער קען חושש זיין פון זיינע חלומות.

4. ר' חיים יעקב ז"ל איז געווען א טייערער איד, מחשובי אנ"ש קודם אין ווילי'אַמסבורג און שפּעטער אין לאָנדאָן. ער איז געווען דער זון פון הרה"ח ר' צבי (הערשל) ז"ל. כל ימיו איז ער געווען אויסטערליש מקושר צו מרן רביה"ק ז"ע, און האָט כסדר זיך מתאבק געווען בעפר רגליו הטהורים. ער האָט דערציילט אַז זינט שנת תש"כ ווען ער איז געווען א קינד פון צוועלף יאָר אַלט, ביז שנת תשכ"ח ווען מרן רביה"ק ז"ע געליטן דעם שווערן סטראָק, האָט ער נישט פאַרפאַסט ביים רבי'ן קיין איין תפלה און קיין איין טיש, נישט אינדערוואָכן און נישט אום שבת ויום טוב. זיין גאַנצער סדר היום איז געווען אַזוי אויסגעשטעלט אַז ער זאָל אַלעס קענען מיטהאַלטן ביים רבי'ן.
אין די שפּעטערע יאָרן האָט ער זיך באַזעצט אין לאָנדאָן, נעבן זיין חשוב'ן שוויגער הרבני החסיד ר' רפאל פאָזען ז"ל פון לאָנדאָן. ער איז דאָרט געווען מחשובי אנ"ש און ער פלעגט פון דאָרט פאָרן קיין אַנטוווערפּן זיך מסתופף צו זיין בצלם פון די צדיקי בית פשעווואָרסק הרה"ק רבי איציקל זצ"ל וועמען ער האָט זוכה געווען משמש צו זיין מיט גרויס געטריישאַפט, און שפּעטער ביי חתנו ומ"מ הרה"ק רבי יאַנקעלע זצ"ל.
ער איז געווען א דמות מיט זיין חסידישן געשטעל און מיט זיין געהויבענע הנהגה, ביז צו זיין פטירה ביום ערש"ק כי תצא, י' אלול שנת תש"ע לפ"ק, זייענדיג אין עלטער פון בלויז 63 יאָר, איבערלאָזנדיג נאָך זיך שיינע ערליכע חסידי'שע דורות.

זיין פאָטער איז געווען הרה"ח ר' הערשל ז"ל[5]. ער האָט געהאַט הייזער אין קרוינהייטס וואָס איז געווען פאַרדינגן פאר גוי'שע טענענטס פון וועמען ער האָט גענומען רענט און דאָס איז געווען זייער פרנסה.

איינמאָל וועז ער איז געגאַנגען איינקאַסירן די רענט, האָט מען אים ל"ע דערשטאָכן, און ער איז געווען א שווערע סכנה. מ'האָט אים אַריינגעפירט אין שפיטאָל וואו די דאָקטוירים האָבן אונטערגעזוכט, און די דאָקטוירים האָבן גערָטן אַז מען זאָל אים זאָפּאָרט אָפּערירן, ווייל זיין מצב איז סכנה'דיג.

האָט ר' חיים יעקב מיר דערציילט אַז ביי אים איז דאָך ניטאַמאָל געקומען אין באַטראַכט אַז ער זאָל טון עפעס אָן דעם וואָס דער רבי זאל געבן זיין הסכמה דערויף. איז ער שנעל אַריבערגעלאָפן צום רבי'ן, און האָט מזכיר געווען דעם טאַטן. ער האָט פאַרציילט פאַר'ן רבי'ן אַלעס וואָס האָט פאַסירט, און אַז דער דאָקטאָר ווייל זאָפּאָרט אָפּערירן. האָט דער רבי געפרעגט וויר עס איז דער דאָקטאָר, אָבער ר' חיים יעקב האָט נישט געוואוסט וואָס צו ענטפערן. אויף דעם אַרויף האָט דער רבי געזאָגט אַז ער קען נישט געבן קיין הסכמה אויף די אָפּאַראַציע ווילאַנג ער וויים נישט ווער דער דאָקטאָר איז.

דער רבי האָט זיך דעמאָלט געגרייט צו פאָרן קיין שערָאן ספרינגס אויפ'ן זומער. האָט דער רבי געזאָגט פאַר ר' חיים יעקב, אַז ער ער ווייל אַז אויפ'ן וועג וועז מען פאָרט אַוועק פון וויליאַמסבורג, זאָל מען קודם צופאָרן צו יענעם שפיטאָל, דאָרט וועט אַרויפקומען באַזוכן זיין טאַטן, ער וועט זיך טרעפן מיטן דאָקטאָר און הערן אַלע פרטים, און דאַן וועט ער קענען געבן זיין הוראה וואָס צו טון.

וכך הוה, אויפ'ן וועג אַוועק פון וויליאַמסבורג איז דער רבי צוגעפאָרן קיין קרוינהייטס און איז אַרויף באַזוכן ביי ר' הערשל גרינפעלד. אָנקומענדיג אויבן אין שפיטאָל, האָט דער רבי זיך אַוועקגעזעצט ביי א קליין טישל צוזאַמען מיטן דאָקטאָר, און וואָס ער וויל עררייכן מיט די אָפּעראַציע וכדומה.

די מצבה פון ר' חיים יעקב גרינפעלד ז"ל אין דעם ענפיעלד ביה"ח אין לאנדאן

שפעטער האָט דעם רבי'נס משב"ק הרה"ח ר' יוסף אשכנזי ז"ל געפרעגט דעם רבי'ן "דער רבי פאַרשטייט צו דאָקטאָריי?" ווי צו פרעגן, וואָס דער רבי האָט געהאַט פון דעם וואָס ער האָט געהערט דעם דאָקטאָרס הסבר וואָס ער וויל טון, וואָס נאָר ערשט דאַן האָט דער רבי געגעבן זיין הסכמה צו די אָפּאַראַציע...

האָט דער רבי געענטפערט "וואָס הייסט? איך האָב דאך געלערנט הלכות 'ריאה'". פון דעם וואָס דער רבי האָט געלערנט די הלכות אין שולחן ערוך און פון דעם האָט ער געקענט די פרטים, צו קענען פסק'נען ביי אַזאַ סאָרט שאלה, צו ער זאָל יאָ אָדער נישט מסכים זיין צו די אָפּאַראַציע.[6]

ככל היוצא מפיו יעשה

אן ענליכער סיפור האָב איך געהערט פונעם פאַיער רב זצ"ל וואָס ער האָט אַליינס מיטגעהאַלטן, ווי דער נייטערער ראש ישיבה הגה"צ רבי מיכאל בער ווייסמאַנדל זצ"ל איז געקומען צום רבי'ן, איבערצושמועסן איבער א בחור פון די נייטערער ישיבה וואָס דער רבי האָט אים געהאַט באַפוילן אַז

---

5. ר' הערשל איז געווען דער זון פון הרה"ח ר' חיים יעקב זצ"ל אַן אייניקל פון הגה"ק רבי שאול מליטשיק זצוק"ל בעל מגן שאול. ער איז געווען א טייערער איד, צנוע ומעלי, א תלמיד חכם און מרביץ תורה ביז צו זיין פטירה י"ב תשרי תשמ"ג אין בלויזן עלטער פון 65 יאָר.

6. להבנת הענין וויאַזוי דער רבי האָט מיט זיין כח התורה ממשיך געווען א ישועה, נאָר ער האָט דאָס מלבוש געווען אין די הלכה, איז אומפלאץ צו ברענגן דעם סיפור וואָס מיר האָבן געהערט פון הגה"ח רבי מרדכי דוד קאָהן זצ"ל פיליעריגער ר"מ בישיבה גדולה, וואָס פלעגט דערציילן אן ענליכן סיפור, מיט אן הוספה פון א סיפור וואָס האָט פאַסירט ביים הייליגן שינאָווער רב זי"ע, ווי עס ווערט געברענגט אין ספר מראה אש.

דער בעל מראה אש (הרב החסיד רבי שלמה אהרן פריעדמאַן ז"ל) האָט דאָס געהערט פונעם באגאדער רב הגה"צ רבי שלמה לייב ווייסבערגער זצ"ל, וועלכער איז אַמאָל געפארן צום שינאָווער רב וועז דער שינאָווער רב האָט געפראָווט א שבת אין די שטאָט מונקאַטש. ער איז געפאָרן צוזאַמען מיט זיין שווער (בזוו"ר) הגה"ק רבי משה בער לאָנדאָ זצ"ל דומ"ץ ווערעצקי.

דאָרט אין מונקאַטש זענען זיי ביידע אַריין שלום נעמען פונעם שינאָווער רב. בשעת זיי זענען געווען אינדרינען, האָט מען פלוצים געהערט קולות פונדרויסן פון א פרוי וואָס האָט זיך געבעטן אַז מען זאָל איר אַריינלאָזן צום שינאָווער רב. דאָרט האָט די פרוי זיך אויסגעווייַנט אויף איר צרה, אַז איר טאָכטער, א מיידל שוין אין די יאָרן, ליידט שוין ל"ע א יאָר צייט פון א מחלה אַז עס פאַרשפרייט זיך איר ווערים אין איר קערפער, און אַצינד איז זי שוין אין א סכנה ל"ע. פון די ווערים איז זי ל"ע געווָארן שטאַרק אויפגעבלאָזן, און די דאָקטוירים האָבן איר שוין מייאש געווען ל"ע. זי האָט זייער געווייַנט אַז דער שינאָווער רב זאל איר וואונטשן א ישועה.

האָט דער שינאָווער רב זיך געוואָנדן צום וועדעצקיער דיין און צו זיין איידעם דער באאַדער רב, און האָט זיי געפרעגט וואָס ס'איז דער סדר אין זייער געגענט צו פסק'נען ביי אן ענליכע שאלה וועז עס מאַכט זיך אויף די לונגען פון א בהמה, פסק'נט מען כשר אָדער טריפה?. האָט דער וועדעצקיער דיין געענטפערט אַז דער סיגוטער רב (הגה"ק בעל ייטב לב זי"ע) האָט געהאַלטן אין אַזאַ פאַל אַז עס איז אסור. דער שינאָווער רב האָט נישט מסכים געווען צום פסק. ער האָט אָנגעהויבן זיך מפלפל צו זיין, און האָט דערנאָך אויסגעפירט להלכה אַז אין אַזאַ פאַל איז די בהמה יאָ כשר. (עיין יו"ד סימן ל"ו.)

דערנאָך האָט דער שינאָווער רב זיך געוואָנדן צו די פרוי, ער האָט איר געווואונטשן ברכת קדשו, און איר מבטיח געווען אַז איר טאָכטער וועט זיין געזונט.

וכך הוה, וועז די פרוי איז אַהיימגעקומען האָט זי געזען, ווי אַלע ווערים זענען ווי פון זיך אַליינס אויסגעקראכן פון דאָס קינד, און זי איז געווָארן געזונט כאחד האדם, אַלעס דורכ'ן כח התורה פונעם שינאָווער רב זי"ע וואָס האָט מברר געווען די הלכה אין הלכות בדיקת הריאה, אַז אין אַזאַ פאַל איז די בהמה נישט טריפה, דורכ'ן וועלכן ער האָט ממשיך געווען א ישועה פאר דאָס מיידל, אַז ביי א מענטש זאל דאָס אויך נישט זיין קין טריפה, נאָר דאָס מיידל זאל נאָך ווייטער לעבן און געזונט זיין.

בקודש חזיתיך
אדער מזכיר צו זיין סיי וועלכע בקשה וואס די תשב"ר אין ארה"ק זאלן מתפלל זיין, רופט:
1877.YETEV LEV (938.3853)

ער זאָל זיך נישט לאָזן אָפערירן וועלן דער דאָקטאָר האָט געזאָגט אַז ער זאָל זיך יאָ אָפערירן.

רבי מיכאל בער האָט קודם געפרעגט דעם רבי'ן צו עס איז היינט דאָ רוח הקודש. האָט דער רבי געענטפערט אַז ניין, האָט ער דאַן זיך גענומען קוראַזש און געפרעגט דעם רבי'ן, וויאַזוי דער רבי האָט זיך געטרויעט צו ענטפערן פאר דעם בחור מיט אַזאַ ברירות אַז ער זאָל זיך נישט לאָזן אָפערירן. דער רבי האָט זיך אַזוי פארראכט, נאָכדעם האָט ער געענטפערט פאַר רבי מיכאל בער "צו דעם דאַרף מען נישט האָבן קיין רוח הקודש, אַז מען היט זיך אויפ'ן דיבור, קען מען אַזוי ענטפערן פאר אן אַנדערן"[7].

געפילעווטע אין חומש רש"י

אַז איך האָב דערמאָנט דעם רבי'נס סדר וועו עס איז געווען א ברית, וועל איך צולייגן דעם רבי'נס טעגליכער סדר נאָכ'ן דאַוונען, וואָס ביים רבי'ן איז דער גאַנצער סדר היום געווען איין חטיבה פון עבודת השי"ת.

הגאון הצדיק רבי מיכאל בער ווייסמאַנדל זצ"ל

מיטאָג צייט נאָכדעם וואָס דער רבי האָט געענדיגט דאַוונענען, האָט ער אָנגעטון די רבינו תם תפילין. ביים לייגן די תפילין דרבינו תם האָט דער רבי געמאַכט די זעלבע הפלא'דיגע תנועות ווי ביי די תפילין דרש"י. ער האָט נאָכדעם געזאָגט דעם "יום תהלים" פון יענעם טאָג, און נאָכדעם האָט ער אָנגעהויבן צו לערנען חומש-רש"י מיט די מפרשים[8]. איך האָב דאָס זייער אַסאַך מאָל מיטגעהאַלטן, און ביז היינט איז דאָס מיר נאָך א וואונדער, ווי אַזוי דער רבי האָט געלערנט דעם שיעור בחומש רש"י, וואָס האָט זיך יעדן טאָג פאַרצויגן אויף צווישן א שעה און אַנדערטהאַלבן שעה.

דער רבי האָט דאָך געהאַט א מח נפלא. אינדערפרי וועו ער האָט פאַר'ן דאַוונענען געלערנט גמרא-תוספות, האָט ער אין א קורצע צייט געקענט אָפּלערנען א שיינע פאָר בלאַט גמרא מיט תוספות. דער רבי האָט דאָך שוין אַלעס געקענט, די גאַנצע תורה איז געווען ביי אים מונח בקופסא, און וועו ער האָט געלערנט האָט ער בעיקר גע'חזר'ט אַזוי אַז דאָס לערנען איז געגאַנגען שנעל.

---

7. דער סיפור ווערט געברענגט באריכות אין ספר זכר צדיק לברכה ח"א, וואָס דער פאַייער רב זצ"ל האָט דאָס דערציילט. דאָס איז געווען אַז אין די ערשטע תקופה וועו דער רבי איז געווען דאָהי אין ניו יאָרק, וואָס דער פאַייער רב האָט דאַן געדינט אַלס משב"ק ביים רבי'ן, נאָכדעם וואָס דעם רבי'נס משב"ק הרה"ח ר' יוסף אשכנזי ז"ל איז דאַן געפארן קיין ארץ ישראל וואו ער האָט חתונה געהאַט בשטומ"צ.

איז געווען איינמאָל וועו דער פאַייער רב איז געווען ביים רבי'ן אין שטוב, איז דאָרט אָנגעקומען צום רבי'ן דער נייטערער ראש ישיבה הגאון הצדיק המפו' רבי מיכאל בער וויייסמאַנדל זצ"ל און ער האָט געזאָגט אַז ער וויל עפעס דורכרעדן פריוואָט מיטן רבי'ן. דער פאַייער רב איז אַרויסגעגאַנגען און רבי מיכאל בער איז געבליבן אַליינס מיטן רבי'ן.

נאָך א שטיק צייט וועו רבי מיכאל בער איז אַרויסגעקומען, האָט ער דערציילט פאַר'ן פאַייער רב וואָס ס'איז געווען זיין שמועס מיטן רבי'ן. האָט ער דערציילט אַז אינער פון די בחורים וואָס לערנט אין די נייטערער ישיבה, האָט זיך ל"ע זייער נישט גוט געשפירט. דער בחור איז געגאַנגען צום דאָקטאָר וועלכער האָט אים אונטערגעזוכט און דערנאָך באַשטעטיגט אַז ער מוז זאָפּאָרט דורכגיין א דרינגענדע אָפּאַראַציע. איידער די אָפּאַראַציע איז דער בחור אַריבערגעקומען צום רבי'ן צו נעמען א ברכה פאר די הצלחה פון די אָפּאַראַציע. אָבער דער רבי האָט געזאָגט פאַר דעם בחור אַז ער איז נישט מסכים צו די אָפּאַראַציע, און דער רבי האָט אים אָנגעווואונטשן מברכוותיו הטהורים אַז ער זאָל זיין געזונט אַזוי אויך.

דער בחור האָט דאָס דערנאָך דערציילט פאַר רבי מיכאל בער זצ"ל וואָס דער רבי האָט אים מייעץ געווען, און עס איז אים געווען א שטאַרקער וואונדער. ער איז דעריבער אַליינס אַריבערגעקומען צום רבי'ן דאָס איבערשמועסן. וועו ער איז אַריינגעקומען האָט רבי מיכאל בער מיט זיין אייגנאַרטיגן קלוגן מהלך קודם געפרעגט דעם רבי'ן "איז נאך דאָ איינער אין היינטיגן דור וואָס האָט רוח הקודש?".

האָט דער רבי געענטפערט אַז ניין, היינט זענען שוין נישט דאָ קיין בעלי רוח הקודש. דער רבי האָט אים אויסגערעכנט עטליכע צדיקים פון די פריערדיגע יאָרן וואָס מ'האָט געוואוסט אַז זיי האָבן רוח הקודש, אָבער היינט איז דאָס שוין נישט דאָ.

האָט רבי מיכאל בער זיך גענומען דעם קוראַזש און האָט געפרעגט דעם רבי'ן: "דער רבי זאָל מיר מוחל זיין אלף פעמים. אויב איז היינט נישט דאָ קיין רוח הקודש, וויאַזוי האָט דער רבי געקענט מייעץ זיין פאַר דעם בחור אַז ער זאָל זיך נישט לאָזן אָפּערירן? דער רבי זעט דען מיט רוח הקודש אַז עס פעלט נישט אויס?".

ווי נאָר רבי מיכאל בער האָט געפרעגט די פראַגע איז דער רבי געוואָרן ממש נשתנה צורה, ער איז געוואָרן אינגאַנצן צוקאָכט, און האבט אָנגעהויבן זיך צו דרייען אין צימער אַהין און צוריק אויף עטליכע מינוט.

דערנאָך האָט דער רבי זיך אָנגערופן צו אים: "איך וועל אייך זאָגן. דער זוה"ק זאָגט אַז א איד וואָס היט זיך דעם מויל, סיי וואָס ער נעמט אַריין אין מויל, און סיי וואָס ער זאָגט אַרויס פון מויל, גיט מען אים פון הימל אַז ער זאָל נאָר זאָגן דיבורים אמיתיים" און דער רבי האָט בענוות קדשו אויסגעפירט פאר רבי מיכאל בער: "צו דעם דאַרף מען נישט זיין קיין בעל רוח הקודש, דאָס קענט איר אויך טון!".

וכך הוה, דער בחור איז אַזוי אויך געזונט געוואָרן, און האָט אויפגעשטעלט שיינע ליכטיגע דורות.

---

8. ס'איז באַקאַנט אַז דער רבי זי"ע פלעגט יעדן טאָג לערנען חומש רש"י. דאָס איז געווען אויפ'ן באַפעל פון הרה"ק מופה"ד רבי מרדכי מנאַדבורנא זי"ע, וואָס וועו ער איז אַמאָל געווען אין סיגוט, איז דער רבי זי"ע וואָס איז דאַן נאָך געווען א קינד, געגאַנגען צו אים צו נעמען א ברכה. דער רבי ר' מרדכי'לע זי"ע האָט אים דאַן אָנגעזאָגט אַז ער זאָל לערנען חומש רש"י, ווייל "מרדכי'לע האָט געקענט גוטע אידן וואָס האָבן נישט געווואוסט וואו דער אויבערשטער וואוינט, ווייל זיי האָבן נישט געפילעווטע אין חומש רש"י".

פקודתו שמרה רוחו, האָט דער רבי זינט דאַן כסדר געלערנט חומש רש"י, אין וואָס ער האָט געהאַט א קביעות'דיגן שיעור מדי יום ביומו, און ווי דערציילט דָא אויבן, האָט דער רבי טאַקע "געפילעווטע" אין חומש רש"י, וואָס דאָס מיינט אַז ער האָט דאָס געלערנט בעיון רב ובעמקות גדול.

אדער מזכיר צו זיין סיי וועלכע בקשה וואס די תשב"ר אין ארה"ק זאלן מתפלל זיין, רופט:
1877.YETEV LEV (938.3853)

אָבער דער לימוד פון חומש רש"י האָט אים יאָ געדויערט זייער לאַנג. וויפיל אונז האָמיר מיטגעהאַלטן, האָט ער יעדן טאָג געלערנט איין פרשה פון חומש רש"י. זונטאָג האָט ער געלערנט ביז שני, מאָנטאָג ביז שלישי, א. א. וו. אָבער די איינע פרשה האָט אים געדויערט אַזאַ לאַנגע צייט. ער האָט מן הסתמא געלערנט די פסוקים מיט אַלע מפורשי התורה, און אַזוי האָט ער זיך מעמיק געווען ביי יעדן פּסוק א לענגערע צייט.

ביי די תורות וואָס דער רבי האָט געזאָגט שבת, האָט מען געזען ווי ביים רבי'ן איז יעדעס וואָרט און יעדער פסוק אויסגעבויט לויט די מפרשים, און כסדר האָט דער רבי נאָכגעזאָגט די דברי המפרשים אויף יעדן פסוק, פון וואָס מען האָט געזען זיין שטאַרקן בקיאות אין דעם לימוד.

אלעס מיט א חשבון

שפּעטער איז דער רבי אַהיימגעקומען אין שטוב וואו דער רבי איז וויטער אָנגעגאַנגען מיט זיין עבודת הקודש. ווי איך האָב דערמאַנט פריער, האָט דער רבי געהאַט אַזאַ שטאַרקן קאָנטראָל אויף זיינע מחשבות. איך קען דערציילן וואָס איך האָב מיטגעהאַלטן, ווי דער רבי האָט אויך געהאַלטן קאָנטראָל אויף יעדע זאַך וואָס ער האָט אַריינגענומען אין מויל אַריין.

נאָכ'ן דאַוונען איז דער רבי אַהיים אין שטוב, מ'האָט אַריינגעבראַנגט צום רבי'ן א גלאָז מיט דזשוס וואָס מען האָט ביים רבי'ן אין שטוב אויסגעקוועטשט פון אַן אָראַנדזש אָדער א גרעיפּפרוכט. דאָס האָט דער רבי אויסגעטרונקן. דאָס איז געווען כמעט די איינציגסטע זאַך וואָס דער רבי האָט געטרונקן איבער'ן טאָג. דער רבי האָט יעדן טאָג אינדערפרי געטרונקן א קאַווע, נאָכמיטאָג האָט ער געטרונקן דעם גלאָז מיט דזשוס, און ביינאַכט ווען ער האָט פאָרגעלעגט אָדער פאַרהערט אין די ישיבה, האָט מען אים געבראַנגט א טיי.

ביים טרונקן די טיי האָט דער רבי געוואָרט היבש לאַנג ביז ווען ער האָט אָנגעהויבן צו טרונקן, די טיי איז שוין געווען היבש קאַלט[9]. ס'איז באַקאַנט אַז ער פלעגט צוברענען דעם צוקערל וואָס מען האָט אים געבראַנגט פאר די טיי. ער האָט דאָס צובראָכן אויף אַכט שטיקלעך, און אַזוי האָט ער אויסגעטרונקן די גאַנצע טיי מיט איין אכטל פון א צוקערל.

צומאָל האָט דער רבי אויך געטרונקן א טיי אינדערהיים. אָבער דאָס אַלעס איז געווען וואָס ער האָט געטרונקן במשך דעם גאַנצן טאָג.

מ'האָט געקענט אויפּפאַסן ווי ביים רבי'ן איז יעדע ריר געווען פונקטליך אויסגערעכנט, און ער האָט געהאַלטן חשבון וואָס ער נעמט אַריין אין מויל און וויפיל ער טרונקט. דעם רבי'נס משב"ק הרה"ח ר' עזריאל גליק ז"ל האָט מיר אַמאָל דערציילט, אַז איינמאָל האָט דער רבי אים געזאָגט אַז עס דוכט זיך אים אַז ער איז פאַרקילט. דער רבי האָט דורך א סיבה געשפּירט אַז ער האָט געהאַט אין זיך אביערגע פליסיגקייטן, און עס האָט אים נישט געשטימט מיט וויפיל ער האָט געטרונקן פאר דעם. פון דעם האָט דער רבי פאַרשטאַנען אַז ער איז פאַרקילט.

דער רבי האָט געבעטן?

איך דערמאַנען זיך אַן אינטערעסאַנטע מעשה'לע. איינמאָל וועט איך בין געווען ביים רבי'ן אינדערהיים האָט דער הויז-בחור הרה"ח ר' עקיבא וויינשטאָק הי"ו מיך געבעטן אַז איך זאָל אַראָפגיין אין די קיך און ברענגן א "טיי" פאַר'ן רבי'ן. בין איך אַראָפּ אין די קיך, דאָרט איז געשטאַנען די רביצין ע"ה און איך זאָג איר אַז דער רבי האָט געבעטן א טיי.

גיט די רביצין זיך א רוף אָן מיט א ברוגז'דיגן טאָן, "וואָס זאָגט אירː דער רב האָט געבעטן א טיי?" (אַזוי פלעגט די רביצין זאָגן "דער רב".)

איך האָב נישט געכאַפּט גענוי צו וואָס די רביצין צילט, און איך האָב זיך נאָכאַמאָל אָנגערופן "דער רבי האָט געבעטן א טיי". די רביצין האָט וויטער געענטפערט אַזוי ברוגז'דיג, און איך האָב נישט פאַרשטאַנען פאַרוואָס זי איז אַזוי ברוגז.

ביז זי גיט מיך א פרעג "וואר האָט געבעטן?". האָב איך געענטפערט אַז דער הויז בחור ר' עקיבא וויינשטאָק. דאָרט איז פונקט געשטאַנען איינער פון די שכנים פון רבי'נס דירה. האָט די רביצין זיך אָנגערופן צו יענעם "ער זאָגט אַז דער רב האָט געבעטן. דער רב האָט נאָך "קיינמאָל" נישט געבעטן נישט קיין עסן און נישט קיין טרונקן!". ווען איך בין געקומען זאָגט אַז דער רבי בעט א טיי האָט זי פאַרשטאַנען אַז אַזאַ זאַך קען נישט זיין, און דאָס האָט זי מיך געוואָלט אויסלערנען, אַז איך זאָל נישט זאָגן אַז דער רבי האָט "געבעטן" א טיי, ווייל אַזאַ זאַך איז נישט פאַרהאַן במציאות...

ושנא את הרבנות

איך האָב דערמאַנט דעם סיפור וואָס איך האָב געהערט פונעם פאַיער רב זצ"ל. איך האָב דאָס געהערט פון אים אין די זומער-וואָקן, ווען איך פלעג וויילן אין פאַיער קאָנטרי צוזאַמען מיט פאַיער רב זצ"ל. אויף זומער פלעג איך זיין אין פאַיער קאָנטרי. ער איז דאך געווען א געוואַלדיגער בעל מספר און איך האָב געהערט פון אים כמה ענינים. דאָרט זענען געווען נאָך עטליכע טייערע אידן, זקנים און געהויבענע אידן פון וועמען עס האָט זיך געגאַסן הערליכע סיפורים. צווישן זיי איז געווען הרה"ח ר' אברהם קאָהן ז"ל[10] וועלכער איז געווען גאָר א בא'טעמ'טער בעל מספר, און אַזוי נאָך. א שאָד אַז מען האָט נישט רעקאָרדירט די אַלע שיינע שמועסן. דעמאָלט איז קיינעם נישט בייגעפאַלן אַז מען קען דאָס אָפּכאַפּן. אַזוי זענען גאַנצע אוצרות פון זכרונות און סיפורים פאַרלוירן געווארן.

איינמאָל האָט דער פאַיער רב מיר דערציילט וואָס ער האָט געהערט פונעם רבי'ן, אַז ווען ער איז געווען א אינגערמאַן נאָך די חתונה, האָט ער געבעטן פון די תלמידים פונעם קדושת יום טוב זי"ע, אַז מען זאָל אים שאַפן א רבנות פאָסטן. מ'האָט פרובירט מייַעץ צו זיין דעם רבי'ן אַז עס פעלט אים נישט אויס קיין עול פון רבנות, ווייל ער קען זיין א גרויסער רבי, משפּיע צו זיין פאַר חסידים תורה און חסידות אָן דעם וואָס ער זאָל טראָגן אן עול פון רבנות. אָבער דער רבי האָט נישט געווואָלט הערן דערפון. דער רבי האָט מקיים געווען דעם "ושנא את הרבנות" און עס האָט אים זייער נישט געפעלן דער אופן וויאַזוי דאָס רבי'סטעוות האָט זיך דאַן געפירט, ער האָט נאָר געוואָלט האָבן אויף זיך א געהעריגן עול פון א רבנות-פּאָסטן אין א שטאט.

9. וואַרשיינליך האָט דער רבי מחמיר געווען צוליב די שאלה פון א נאָך-ברכה אויף א הייסע משקה, נאָכדעם וואָס ווען מען טרונקט דאָס הייסערהייט, געדויערט היבש לאַנג צווישן איין שלונג און די אַנדערע, און עס איז דאָ א חשש אַז מען טרונקט נישט אויס בכדי אכילת פרס א שיעור וואָס מען דאַרף טרונקן אויף צו קענען מאַכן א נאָך-ברכה. דערייבער האָט דער רבי אויסגעוואָרט ביז ווען די טיי איז שוין אויסגעקילט, אויף צו קענען מאַכן א ברכת בורא נפשות אָן קיין חשש. (עיין שו"ע או"ח סימן ר"י, בדרך החיים ובמשנה ברורה שם סק"א.)

10. ר' אברהם ז"ל איז געווען מחשובי אנ"ש אין וויליאַמסבורג, א זון פון הרה"ח ר' זלמן לייב ז"ל, בן הרה"ג רבי משה זאב זצ"ל אבדק"ק סענדזשאָרדזש בן הגה"ק רבי יששכר בער זצ"ל אבדק"ק סענדזשאָרדזש בעל בינת יששכר. ר' אברהם איז געווען א תלמיד פון מרן רביה"ק זי"ע נאָך אין קראָלי, און איז געווען א טייערער איד. אין וויליאַמסבורג האָט ער אָנגעפירט מיט זיין פלייש-געשעפט, וואָס איז שפּעטער ווייטער אָנגעפירט געוואָרן דורך זיינע חשוב'ע קינדער. ער איז געווען א טייערער איד, איש מורם מעם, זיינע תפלות זענען געווען מיט אן איש להבה, ובפרט ביי אמירת תהלים וואָס ער האָט אָפטמאָל יורד געווען לפני התיבה. ער איז נפטר געווארן י"ג ניסן תש"נ. איבערלאָזנדיג נאָך זיך שיינע דורות, די זין: הרה"ח ר' ליפא ז"ל פיליעריגער אָנפירער פונעם פלייש-געשעפט אין קרית יואל, הרה"ח ר' מתתי' ז"ל אייגענטומער פון מתתי' פלייש-געשעפט און שחיטה אין וויליאַמסבורג, און יבלחט"א הרה"ח ר' בערל הי"ו אייגנטומער פון קאהנ'ס בוטשער אין וויליאַמסבורג, און די שוועסטער מרת דאַנציגער תחי' אשת הרה"ח ר' יואל ז"ל פון קרית יואל.

בקודש חזיתיך
אדער מזכיר צו זיין סיי וועלכע בקשה וואס די תשב"ר אין ארה"ק זאלן מתפלל זיין, רופט:
1877.YETEV LEV (938.3853)

דער רבי זי"ע מיט'ן קאשויער רב הגה"ק רבי שאול בראך זצ"ל

דאָרט אין די פאַיער קאָנטרי איז אויך געווען א איד הרה"ח ר' יצחק משה גראָס ז"ל[11] א שו"ב וואָס האָט ל"ע נישט געהאַט קיין קינדער נאָכ'ן קריג. (ביים קריג האָט ער ליידער פאַרלוירן א משפחה מיט אַריבער צען קינדער.) ער איז אַלץ געווען אויפגעלייגט און ער פלעגט דערציילן זייער אינטערעסאַנטע ענינים.

האָט ער דאָרט דערציילט, אַז ער האָט געהאַט אן עלטערער ברודער הרה"ח ר' מרדכי ז"ל וואָס איז געווען א תלמיד פון הגה"ק בעל קדושת יום טוב זי"ע. ר' יצחק משה האָט מיר געזאָגט וואָס ער האָט נאָך געדענקט ווען דער קדושת יום טוב איז נסתלק געווארן, ווי זיין ברודער ר' מרדכי האָט זיך אַראָפגעווארפן אויף דער ערד, און האָט אַזוי ביטער געווויינט אויף דאָס הסתלקות פון זיין רבי'ן.

דאָרט ווען ער האָט געלערנט אין די ישיבה, האָט דער קדושת יום טוב געבעטן פון ר' מרדכי אַז ער זאָל לערנען בחברותא מיט זיין זון מרן רביה"ק זי"ע. זיי פלעגן טאַקע יעדע נאַכט לערנען שעות-נאָכאַנאַנד, שו"ע יורה דעה און אַנדערע לימודים.

איז געווען איינמאָל שוין אין די שפעטערע יאָרן, ווען דער רבי איז שוין געווען נאָך די חתונה, איז דער רבי אַמאָל געווען אויף א פלאַץ אין די געגענט נעבן וואו זיי האָבן געוואוינט. זענען זיי ביידע, ר' מרדכי און ר' יצחק משה געפארן צום רבי'ן, און זענען ביידע אַריין עקסטער מיט קוויטלעך. ווען ר' מרדכי איז אַרויסגעקומען האָט ר' יצחק משה באַמערקט אַז זיינע אויגן זענען אויסגעווויינט. פאר ר' יצחק משה איז עס געווען א וואונדער, ער האָט גאָרנישט געהאַט געוואוסט אַז עס זאָל עפעס פאַרגיין מיט זיין ברודער, און ער האָט אים געפרעגט וואָסערע צרה עס האָט אים באַטראָפן אַז ער האָט דערויף זיך אַזוי אויסגעווויינט פאַר'ן רבי'ן.

האָט ר' מרדכי אים דערציילט אַז ער האָט נישט קיין שום צרה. נאָר ווען ער איז אַריינגעקומען צום רבי'ן, האָט דער רבי זיך אָנגערופן צו אים מיט נאָסטאַלגיע "געדענקסט נאָך די זיסע נעכט וואָס מיר האָבן צוזאַמען פאַרברענגט אין סיגוט?" און דער רבי האָט אים ווייטער געזאָגט "און איצט קוק וואָס ס'איז געווארן פון מיר, איך בין געווארן א רבי!". אויף דעם אַרויף האָט דער רבי זיך צוגאווויינט אויף דעם וואָס זיין גורל איז געפאלן צו זיין א רבי, און אַז דער רבי האָט זיך צוגאווויינט האָט ר' מרדכי מיטגעווויינט צוזאַמען מיטן רבי'ן.

א דין תורה מיטן רבי'ן...

רעדנדיג דערמאָן איך זיך א סיפור וואָס איך האָב געהערט פון א חשוב'ער איד, א תלמיד פון הגה"ק רבי שאול בראַך זצוק"ל אבדק"ק קאַשוי. ער האָט נאָכ'ן קריג געוואוינט דאָהי אין ניו יאָרק, און ער האָט געדאַוונט אין שאָפראָנער ביהמ"ד אין ווילימסבורג. ער האָט נעבעך נישט איבערגעלאָזט קיין קינדער נאָך זיך.

האָב איך פון אים געהערט, אַז בשנת תרפ"ח איז רביה"ק זי"ע געווען אויף א שבת אין קאַשוי. ס'איז געווען א חנוכת הבית פון א נייעם ביהמ"ד, און לכבוד'ן חנוכת הבית האָט מען איינגעלאַדענט דעם רבי'ן אויף שבת[12].

11.ר' יצחק משה ז"ל איז געווען א יליד באגאד, א זון פון הרה"ח ר' יודא ז"ל. ער האָט געדינט אַלס שו"ב אין באגאד און שפעטער אין אודוארי. דאָהי האָט ער געוואוינט אין ווילימסבורג, און איז געווען פון די חשוב'ע מתפללים אין קאָפישער ביהמ"ד. ער איז געווען א טייערער איד, און זיינע תפלות זענען געווען פול מיט השתפכות הנפש. ער איז נפטר געווארן ג' אדר שני תשמ"ו אין עלטער פון 91 יאָר.

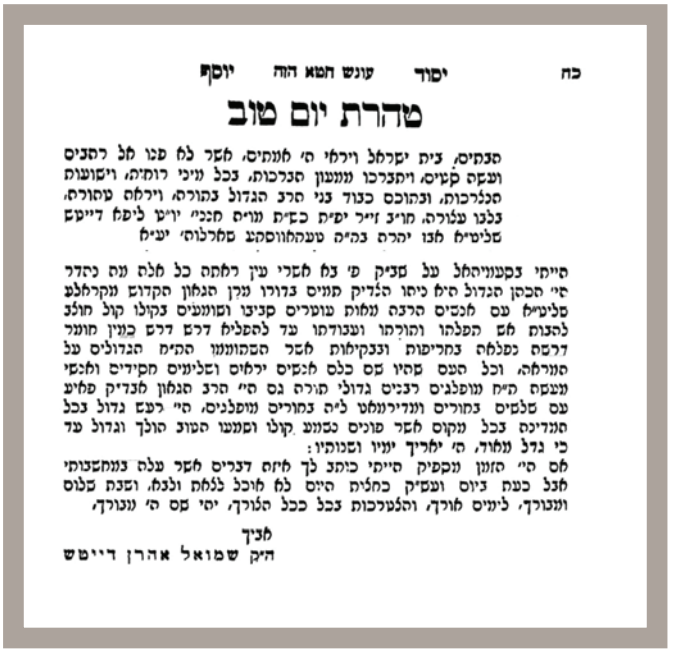
12. אין ספר ימי מלך ווערט דערציילט אַז אויף שבת פרשת קרח שנת תפר"ח האָט דער רבי געווויילט אין קאַשוי לרגל דעם חנוכת הבית פונעם נייעם ביהמ"ד וואָס מען האָט דאַן פאַרענדיגט אויף די קאזינצי גאַס אין די שטאָט.אנקומענדיג דאָנערשטאָג פאַרנאַכטס איז דער רבי גלייך צוגענאַנגען אויף א באַזוך ביים מרא דאתרא הגה"ק רבי שאול בראך זצ"ל, און במשך דעם שבת האָט דער רבי זיך פול מתשעשע געווען מיט רבי שאול בראך זצ"ל.

דער רבי האָט דאַן געדינט אַלס רב אין קראָלי, און די ראה"ק פון קראָלי זענען מיטגעקומען צוזאַמען מיטן רבי'ן אויף שבת.

דער רב אין קאַשוי איז דאך געווען רבי שאול בראך זצוק"ל וועלכער איז פריער געווען רב אין קראָלי, און וועלן ער איז געפאָרן וועלן רב אין קאַשוי, איז דער רבי ז"ל אויפגענומען געוואָרן אויף זיין פלאַץ אין קראָלי.

ס'איז באַקאַנט אַז דער רבי איז געווען גאָר שטאַרק בידידות מיט רבי שאול בראך זצ"ל. טראָץ וואָס רבי שאול בראך איז געווען אַן אשכנז'ישער, איז ער געווען א שטאַרקער מערי"ץ פון חסידים, און איז געפאָרן צו די חסידי'שע רבי'ס[13].

זייענדיג ביים רבי'ן האָט זיך געשאַפן א שמועס איבער דעם דרך פון חסידים און דער דרך פון די אשכנז'ישע אידן, וועלכע ס'איז מער אויסגעהאַלטן, ס'איז געווען אַן אינטערעסאַנטער שמועס.

כח יסוד עונש חטא הזה יוסף

טהרת יום טוב

הנמים, בית יעקב וירמי ה' מעתים, אשר לא עבו אל רחבים ועקש קעים, ויתברכו ממעון הנכרות, ככל עיבי רומיה, ויפוצות הכנרכות, והתוכם כבוד בני הרב הגדול בתורה, וירחם עהודים, בלבו עצרה, מרב זיר ימים כב"ת מרים תכב" יוב"ע ליפע דייטש הלבים אלו יהרה בהים טעהמוסקב אמרלוס, יעי"ש

היימי בקעניהאל על אשיק פ' נח אשרי עין רחמה כל אלה עם נהדר ה' הכהן הגדול ה"ה כיהו הנדיק מעיט בדורו עין הנאון הקדוש מקרימלב אלעזר"ל עם אלכים הרבה עמות עוברים קביבו ומעמים בקולו קול תורה להגות אם הפלהו והודתו ועבודתו על להפלית דרם דרם כעין תומר דרשם בפלאה בחכיפות ובנקיפות אשר השהומע הה"ת הגדולים על העדה, וכל העם אהיו עם כלם אכים ילמים ולעיניהם מקידים ואכי עעשם ה"ת עופלגים רבנים גדולי תורה גם ה' הרב הגאון אלנדיק פאיע עם אלכים בחורים ועדירעמט ל"ה בחורים עופלגים, ה' רעם גדול בכל העדינה ככל מקום אשר פוניס כקעע קולו ובעבו העוב הולך וגדול עד כי גדל עאוד, ה' יאריך ימיו ושנותיו:

אם ה' הזמן עקפיק הייתי כיהב לך אים דברים אשר עלה בעחבותי אבל בעת ביום ועפיק בחלים היום לא אוכל לנאת ולבת, ובעת אלוס ועבורך, לימים אורך, והלעלכות עבל ככל הטורך, יהי עם ה' עבורך,

מכיך
היק שמואל אהרן דייטש

דער בריוו פון הגה"ח רבי שמואל אהרן דייטש ז"ל צום זון דער העלמעצער רב ז"ל

האָט דער קאַשויער רב מסכים געווען אויסצוהערן די דין תורה. האָבן די ראה"ק פון קראָלי אָנגעהויבן צו טענה'ן אויף דעם וואָס דער רבי וויל זיי פאַרלאָזן. דער רבי איז שוין דעמאָלט געווען א קאַנדידאַט אויפ'ן רבנות אין די שטאָט סאַטמאַר[14], און די ראה"ק אין קראָלי זענען געווויס זייער נישט צופרידן געווען דערפון. זיי האָבן געוואָלט אַז דער רבי זאל בלייבן ביי זיי, און זיי האָבן אַרויסגעברענגט פאר רבי שאול בראך זייערע טענות, אַז דער רבי זאָל זיי זאָגן וואָס ס'איז אים שלעכט אין קראָלי, און פאַרוואָס ער וויל זיי איבערלאָזן. אפשר וויל דער רבי א גרעסערן געהאַלט? נו, זענען זיי גרייט דאָס צו געבן פאַר'ן רבי'ן. אַזוי האָבן געזאָגט אויף נאָך פאַרשידענע זאַכן אַז זיי זענען גרייט צוצושטעלן אַלעס וואָס דער רבי וויל, נאָר אַז דער רבי זאל בלייבן ביי זיי אין קראָלי.

האָט רבי שאול בראך זיך אָנגערופן צום רבי'ן "נו, זיי האָבן דאך א גוטע טענה?"...

בעיקר האָט דער איד דערציילט, אַז אויף שבת אינדערפרי האָט דער קאַשויער רב זצ"ל איינגעלאַדענט דעם רבי'ן צו קומען צו אים אויף קידוש. דער רבי איז טאַקע געקומען. מען האָט צווישן אַנדערן אויך אַריינגעברענגט "איינגעמאכטס" דאָס איז גוט אויסגעקאָכטע פירות, און עס האָט זיך געשאַפן א שמועס איבער הלכות ברכות הפירות. עס איז געווען א שטיקל פלפול צווישן רבי'ן און דעם קאַשויער רב.

נאָכדעם האָבן די ראה"ק פון קראָלי זיך אָנגערופן צו רבי שאול בראך אַז זיי האָבן א "דין תורה" מיט זייער רב דעם רבי'ן און זיי ווילן איצט זיך מתדיין זיין דאָרט ביים קאַשויער רב. האָט דער קאַשויער רב זיך אָנגערופן און געזאָגט אַז שבת טאָר מען נישט פירן קיין דין תורה.

ווי עס שיינט האָט דער רבי שוין געוואוסט אָדער גאָר פאַרשטאַנען וואָס זיי ווילן פון אים. האָט דער רבי זיך אָנגערופן צום קאַשויער רב, אַז די דין תורה צו וואָס זיי ווילן אים רופן, דאָס מעג מען אום שבת אויך פירן....

אויף שבת אין סעמיהאַלי

דער רבי איז ערשט שפעטער געפארן קיין סאַטמאַר צו דינען דאָרט אַלס רב. אין איינס פון די שבתים איידער דער רבי איז געפאָרן קיין סאַטמאַר צו וועלן דאָרט רב, האָט דער רבי געווילט אויף א שבת אין סעמיהאַלי[16], וואָס איז געווען גאָר א געהויבענער שבת.

---

13. כידוע איז רבי שאול בראך זצ"ל געווען איין זמן א תלמיד פון הגה"ק בעל קדושת יום טוב מסיגוט זי"ע, און ער איז נאָך אין די פריערידע יאָרן געפארן אויפ'ן טאָג פון שלש עשרה מדות צו הגה"ק בעל ייטב לב זי"ע. ער פלעגט אויך פארן צו די צדיקי בית בעלזא זי"ע, און צו הגה"ק בעל דברי יחזקאל משינאָווא זי"ע.

14. אין סאַטמאַר האָט ביז דעמאָלט געדינט אַלס רב הגה"ק רבי אליעזר דוד גרינוואַלד זצוק"ל בעל קרן לדוד. ער איז נסתלק געווארן ראש חודש סיון שנת תרפ"ח, און גלייך דעמאָלט איז צוריק אויפגעקומען דער רעיון, אויפצונעמען דעם רבי'ן אַלס רב אין די שטאָט סאַטמאַר, א זאַך וואָס איז שוין געווען א פלאַן פון פריער, נאָך בשנ תר"פ נאָכ'ן הסתלקות פונעם פריערדיגן רב אין די שטאָט הגה"ק רבי יהודא גרינוואַלד זצ"ל אבדק"ק סאַטמאַר בעל שבט מיהודא.
נאָכ'ן קרן לדוד'ס פטירה איז דער רעיון שוין געווען פול ערענסטער, און דער רבי האָט ערענסט באַטראַכט די פלענער אָנצונעמען דאָס רבנות אין די גרויסע שטאט סאַטמאַר.

15. למעשה האָט זיך דאָס נישט דעמאָלט אויסגעארבעט. כידוע האָט זיך דאַן געשאַפן שטאַרקע חילוקי דעות אין סאַטמאַר איבער דעם נושא פונעם רבנות, וואָס האָט אָנגעהאַלטן זעקס יאָר נאָכאַנאַנד, וואָס אינצווייישן האָבן די תושבי קראָלי "אויסגעפירט" דאָס זייערגיג... אַז דער רבי איז נאָך אויף דערווייל פאַרבליבן אַלס רב ביי זיי אין די שטאָט, און ערשט אדר שנת תרצ"ד איז דער רבי אָנגעקומען קיין סאַטמאַר מכהן פאר צו זיין אַלס רב אין די שטאָט.

16. כידוע האָט דער רבי באַקומען א כתב רבנות פון די שטאָט סעמיהאַלי וואָס האָבן אויפגענומען דעם רב אַלס זייער רב. דער רבי האָט דאָרט אָנגעהאַלטן דאָס רבנות און האָט געהאַט מבטיח געווען פאר ב"א מרן רביה"ק הברך משה זי"ע אַז ער וועט אים אויערגעבן דאָס רבנות. למעשה האָט דער רבי זיך שפּעטער באַראכטן, און האָט ממנה געווען אין סעמיהאַלי זיין איידעם הגה"צ רבי חנני' יו"ט ליפּא טייטלבום זצ"ל דער שפּעטערדיגער סאַסובער רבי אין ארה"ק, און פאַר'ן רבי'ן דער ברך משה דער רבי

אין איינס פון די חלקים "טהרת יום טוב" פונעם העלמעטצער רב זצ"ל[17] ברענגט ער א בריוו וואָס זיין פאָטער (הגה"ח רבי שמואל אהרן דייטש ז"ל) האָט אים געשריבן, מיט איינדרוקן און רישומים פון יענעם געהויבענעם שבת וואָס דער רבי האָט געפראַוועט אין סעמיהאַלי. מ'זעט פונעם בריוו דעם געוואַלדיגן התרגשות וואָס האָט יעדן אַרומגענומען ביים מיטהאַלטן א שבת מיטן רבי'ן[18].

מאויבי תחכמינו

אינמיטן חודש אדר איז שנת תרצ"ד איז דער רבי אָנגעקומען קיין סאַטמאַר. איך האָב געהערט פון הרה"ח ר' יחזקאל הלוי וועלכער איז געווען שו"ב אין מיהאליפאלווא, אַז ער מיטגעהאַלטן די ערשטע טעג מיטן רבי'ן אין סאַטמאַר, אַריינגערעכנט דעם יום טוב פורים וואָס איז יענעם יאָר געווען דאָנערשטאָג און פרייטאָג.

דעם ערשטן שבת האָט דער רבי געזאָגט א דרשה אין די שטאָטישע שול. פאר דעם האָט דער רבי געפראַוועט דעם טיש, און דערביי מכבד געווען ר' יחזקאל אַז ער זאָל זינגן "ברוך קל עליון". עס איז שוין געווען זייער שפעט, מ'האָט שוין געדאַרפט גיין צו די דרשה, און ער האָט געזאָגט פאַר ר' יחזקאל אַז ער זאָל זינגען נאָר דעם ערשטן און דעם לעצטן שטיקל פון דעם זמר... אַזוי שפעט איז שוין געווען.

האָט ער מיר פאַרציילט אַז אינמיטן די דרשה האָט דער רבי אַרומגערעדט פון דעם וואס ער האָט אָנגענומען דאָס רבנות אין סאַטמאַר, וואָס איז דאך צושטאַנד געקומען נאָך זעקס יאָר וואָס מען האָט דאָס געקענט מסדר זיין. האָט דער רבי געזאָגט "פאַרוואָס האָב איך דאָס אָנגענומען? וואָס געגעבן דאָס רבנות אין די שטאָט זענטא.

17. דער העלמעטצער רב הגה"צ רבי חני' יום טוב ליפא דייטש זצ"ל איז נודע בשערים מיט זיינע אויסטערלישע פעולות להגדיל קרן התורה והטהרה ברחבי תבל. ער איז געווען אן אדם הגדול בענקים, א עוואַלדיגער גאון און אן איש המעש, און האָט געבויט צענדליגער מקוואות איבער גאַנץ אַמעריקע. ער האָט זיך געשריבן בחילופי שו"ת מיט פילצאָליגע גדולי ישראל, איבער עניני מקוואות און איבער נאָך פילע עניני דת ודין, און האָט זוכה געווען אַז מרן רביה"ק זי"ע האָט אים געשריבן כמה וכמה תשובות אין נושאים בהלכה, סיי אין הלכות מקוואות און סיי אין אַנדערע נושאים. די באַקאַנטע תשובה וואָס דער רבי האָט געשריבן איבער עניני קדושת ביהמ"ד און ווי הויך עס דאַרף זיין די מחיצה פון א ביהמ"ד, האָט דער רבי געשריבן פאַר'ן העלמעטצער רב זצ"ל.

ער האָט נאָך'ן קריג געדינט אַלס רב אין העלמעטץ. שפּעטער איז ער געקומען קיין אַמעריקע, און האָט געוואוינט אין קליוולאַנד וואו ער האָט אויפגעטון גדולות ונצורות לחיזוק הדת, סיי אין קליוולאַנד און סיי די אַרומיגע מקוות.

בשנת תשכ"ב האָט ער זיך געצויגן קיין ניו יאָרק, און האָט זיך באַזעצט אין וויליאַמסבורג, וואו ער האָט מייסד געווען זיין קהלה "קהל זרע יצחק דהעלמעטץ" און איז אַלע יאָרן געווען נערץ ומכובד בפי כל, ביז צו זיין פּטירה ביום ראש חודש חשון תשנ"א לפ"ק, והובא למנוחה אויפ'ן חלקת הרבנים בביה"ח דקהלתינו הק' אין קרית יואל.

זיין מ"מ איז געווען, חתנו הגה"צ רבי אהרן ישעי' פעקעטש ז"ל. זיינע אַנדערע איידימער זענען געווען: הגה"צ רבי שמשון שוואַרץ ז"ל פון קרית יואל און הרה"ח ר' ראובן בראך ז"ל פון וויליאַמסבורג. יבלחט"א זיין אַנדערער איידעם הרה"ח המפו' ר' מרדכי לאָנדאָ הי"ו מחשובי ותיקי אנ"ש אין קרית יואל.

18. דער בריוו איז געדרוקט אין טהרת יום טוב ח"ב (עמוד כ"ח אות כ"ט.) וואָס איז געשריבן געווארן דורכ'ן פאָטער פונעם העלמעטצער רב, הגה"ח רבי שמואל אהרן דייטש ז"ל וועלכער איז געווען אן איש מורם מעט, א זעלטענער בעל כשרון און אן אדם השלם, א תלמיד פון הגה"ק בעל קדושת יום טוב זי"ע, און נאָך די חתונה האָט ער געדינט אַלס שו"ב אין די שטאָט קערעסטיר, וואו ער איז געווען שטאַרק אדוק אין הרה"ק רבי ישעי' מקערעסטיר זי"ע. שפּעטער האָט ער זיך געצויגן קיין מישקאָלץ וואו ער האָט געדינט אַלס שו"ב ביז צו זיין פּטירה.

פאָלגענד זענען עטליכע שטיקלעך פון דעם בריוו וואָס רבי שמואל אהרן האָט געשריבן צום זון דער העלמעטצער רב זצ"ל וואָס האָט געוואוינט אין די שטאָט שאלוי.

"ב"ה, אור ליום ה' לסדר ובעבור תהי' יראתו על פניכם וגו' תרצ"ד לפ"ק מישקאָלץ יע"א. המשליך קרחו כפיתים, יחליף הזמנים וישנה לטובה העתים, עת דודים יעורר קל, ויהי' לאותות על הבתים, בית ישראל ויראי ה' עמתם, אשר לא פנו על רהבים ועשה סטים, ויתברכו ממעון הברכות, בכל מיני רוחות, וישועות הנצרכות, ובתוכם כבוד בני הרב הגדול בתורה, ויראה טהורה, בלבו עצורה, חו"ב זי"ר יפ"ת כש"ת (חריף ובקי, זית רענן, יפה פרי תואר, כבוד שם תפארתו) מו"ה חנני' יום טוב ליפא דייטש שליט"א אבן יקה בק"ק טעקאווסקע שארלוה יע"א.

דער פאָטער שרייבט אים דאָרט דברי מוסר והדרכה, ווי אויך איבער די חתונה פון א קינד וואָס איז אָפּגעראָטן געוואָרן אין יענע טעג, וואָס ווי מען זעט אין דעם בריוו, האָט דאַן דאָרט געהערשט שרעקליכע פראָסטן אין די גאַנצע געגענט.

דאַן שרייבט ער אים ווייטער:

"הייתי בסעמיהאל על שב"ק פרשת בא. אשרי עין ראתה כל אלה, מה נהדר הי' הכהן גדול, היא ניהו הצדיק תמים בדורו מרן הגאון הקדוש מקראָלע שליט"א, עם אנשים הרבה מאות עוטרים סביבו ושומעים בקולו קול חוצב להבות אש, תפלתו ותורתו ועבודתו עד להפליא, דרש דרש כמין חומר דרשה נפלא בחריפות ובבקיאות אשר השתוממו התלמידי חכמים הגדולים על המראה, וכל העם שהיו שם כולם אנשים יראים ושלימים, חסידים ואנשי מעשה, תלמידי חכמים מופלגים, רבנים גדולי תורה. גם הי' הרב הגאון אבד"ק פאַיע עם שלשים בחורים, ומדיארמאט ל"ה בחורים מופלגים. הי' רעש גדול בכל המדינה בכל מקום אשר פונים נשמע קולו ושמעו הטוב הולך וגדול עד כי גדל מאד, ה' יאריך ימיו ושנותיו.

עם הי' הזמן מספיק הייתי כותב לך איזה דברים אשר עלה במחשבותי, אבל כעת ביום ועש"ק כחצות היום לא אוכל לצאת ולבא, ושבת שלום ומבורך, לימים אורך, והצטרכות בכל ככל הצורך, יהי שם ה' מבורך.

אביך, הק' שמואל אהרן דייטש.

(אין בערך'דיגיער אידישער אביבערזעצונג: איך בין געווען אין סעמיהאַלי אויף שבת פרשת בא. וואויל זענען די אויגן וואָס האָבן דאָס אַלעס צוגעזען. ווי שיין איז געווען דער כח הגדול, דאָס איז דער צדיק תמים בדורו מרן הגאון הקדוש מקראָלי (רביה"ק זי"ע) צוזאַמען מיט אַסאַך הונדערטער מענטשן וואָס האָבן אים אַרומגענומען, און האָבן צוגעהערט זיין קול, קול חוצב להבות אש פון זיין דאָוועטענען, זיין תורה און זיין עבודה וואָס איז אַלעס געווען עד להפליא. ער האָט געדרש'נט א הפלא'דיגע דרשה כמין חומר, מיט חריפות און בקיאות וואָס האָט ערשטוינט די גרויסע תלמידי מכים ווס זענען דאָרט געווען, צוזאַמען מיטן אַנצן ציבור וואָס איז דאָרט געווען, אנשים יראים ושלימים, חסידים ואנשי מעשה, וכו' צווישן זיי איז אויך דאָרט געווען דער פאַיער רב (הגה"ק רבי יחזקאל שרגא ווייסבערגער זצ"ל הי"ד) ואס איזג עקומען מיט דריסיג בחורים, און פון דיארמאט זענען געקומען 35 בחורים. דער באַזוך האָט געהאַט א שטאַרקן אָפּקלאַנג אין די גאַנצע מדינה, און דער נאָמען (פונעם רבי'ן) גייט און שטייגט ביז זייער הויך, ה' יאריך ימיו ושנותיו.)

19. ר' יחזקאל ז"ל איז געווען דער זון פון הרה"ח ר' משה ז"ל שו"ב אין לעכניץ, זון פון הרה"ח המפו' ר' שלמה ז"ל שו"ב אין אינטערדאָם, דער ראש המשפחה פון די באַרימטע משפחת הזובחים וועלצבערגער. (א ברודער פון ר' יחזקאל איז געווען הרה"ח ר' יושע וועלצבערגער ז"ל פון דעש, פאָטער פון הרה"ח ר' יחזקאל ז"ל הי"ד משמש דקהלתינו הק' אין וויליאַמסבורג. די אַנדערע קינדער פון ר' יושע זענען געווען: הרה"ח ר' דוב (בערל) ז"ל פון טאָראָנטאָ (זיין זון איז מוה"ר אברהם יושע הי"ו פילייריגער באַרימטער קינדער-דאָקטאָר אין קרית יואל) און הרה"ח ר' מנחם זאב ז"ל (צווישן זיינע זין איז הרה"ח ר' יושע מרדכי הי"ו פון קרית יואל.))

ר' יחזקאל איז געווען א תלמיד פון מרן רביה"ק זי"ע ווען דער רבי האט ביים ערשטן וועלט קריג געווואוינט אין סאַטמאַר בעת דער רבי האָט דאַן געדינט אַלס רב אין אָרשיווא. נאָך די חתונה האָט ער געדינט אַלס שו"ב אין מיהאליפאלווא און ער פלעגט פון דאָרט כסדר קומען צו פאָרן זיך מסתופף צו זיין בצל מרן רביה"ק זי"ע. ביים קריג האָט ער פאַרלוירן א משפחה מיט קינדער, הי"ד. נאָכ'ן קריג האָט ער געוואוינט אין בודאַפּעסט וואו ער האָט איינגעשטעלט א מהודר'דיגע סדר השחיטה. שפּעטער האָט ער געוואוינט אין טאָראָנטאָ, קאַנאַדא, און נאָך שפּעטער אין וויליאַמסבורג, וואו ער איז געווען מותיקי אנ"ש, א שו"ב און א מוהל מומחה, א דמות פון א פאַרצייטישער חסידישער איד. עס האָט זיך אלץ געגאָסן פון אים אוצרות מיט זכרונות און סיפורים, און עס איז געווען א עשמאַך זיך צו צו געפונען אין זיינע ד' אמות.

ער איז נפטר געווארן ח' כסלו תשמ"ה איבערלאָזנדיג שיינע זין: הרה"ח ר' בנימין ארי' הי"ו שו"ב פון וויליאַמסבורג, הרבני הנגיד ר' בנציון הי"ו פון באָרא פּאַרק, און מרת האָפמאַן תחי' אשת הרה"ח ר' יודל ז"ל פון וויליאַמסבורג.

האָט מיר דאָס אויסגעפעלט? נאָר איך האָב געזען ווידער "אויקעלוט" (א כפירה'שע צייטונג וואָס איז דאַן ערשינען אין אונגאַרן) שימפט אַזוי שטאַרק קעגן דעם אַז ער זאָל ווערן רב אין סאַטמאַר, האָט ער פון דעם פאַרשטאַנען אַז ער דאַרף יאָ אָננעמען דאָס רבנות[20].

אַזוי האָט דער רבי געזאָגט ביי די דרשה.

דער רבי פלעגט נאָכזאָגן פונעם קדושת יום טוב זי"ע, אַז מ'זעט אַסאַך מאָל אַז די רשעים זענען מער מכוון צום אמת ווי די ערליכע אידן אַליינס. מ'זעט ווי זיי פארלייגן זיך נישט צוצולאָזן פאַרשידענע ענינים, דאָס איז ווייל זיי שפירן אַז דאָרט ליגט דער אמת, און דעריבער פארלייגן זיי זיך אַזוי שטאַרק דאָס נישט צוצולאָזן.

דער ר' יחזקאל איז געווען זייער א בא'טעמ'טער בעל מספר. איך האָב געווואוינט קעגן איבער אים און איך האָב מיט אים אַסאַך פאַרברענגט. ער האָט אַלץ געהאַט צו דערציילן גאָר אינטערעסאַנטע ענינים, און עס איז געווען א געשמאַק צו פאַרברענגען מיט אים.

---

20. אין ספר אילנא דחיי (ח"ב) ווערט געברענגט וואָס ר' יחזקאל האָט דערציילט, אַז ער האָט געהערט פונעם נאַסאַדער רב הגה"ק רבי אברהם יושע פריינד זצ"ל, וועלכער האָט ביי די מחלוקה אין סאַטמאַר שטאַרק געאַרבעט צוזאַמען מיט זיין ברודער הרה"ח המפו' ר' חיים פריינד ז"ל ראה"ק אין סאַטמאַר, אַז מען זאָל דאָרט אויפנעמען דעם רבי'ן אַלס רב אין די שטאָט.

האָט ער ביי א געלעגנהייט געהערט וואָס דער נאַסאַדער רב האָט זיך אויסגעדרוקט בל"ק: "איך האָב אַלץ געווואוסט אַז דער קראָלער רב איז אַן ערליכער איד. אָבער אַז ער זאָל זיין אַזוי גרויס, דאָס האָב איך שוין נישט געווואוסט" און ער האָט דערציילט, אַז דער צאַנזער רב זי"ע האָט געזאָגט "וואו אימער עס איז דאָ א פושע ישראל, אפילו אין די ארצות המערב האָט ער מיך פיינט, כאָטש ער האָט מיך קיינמאָל נישט געזען".

"דאָס זעלבע - האָט דער נאַסאַדער רב ממשיך געווען - זעה איך איצט ביי די מחלוקה אין סאַטמאַר. דאָס אַז אין סאַטמאַר זעלבסט רודערט זיך איבער דאָס רבנות, דאָס קען מען נאָך פאַרשטיין. אָבער וואָס האָבן אַלע אַנדערע שטעט אַריינצורעדן אין א נושא וואָס עס טוט זיך אין אַן אַנדערע שטאָט? ממש די גאַנצע מדינה קאָכט זיך מיט די מחלוקה? נאָר וואָס דען? וויבאַלד דער קראָלער רב איז ווי א גירא בעינא דשטנא ביי די פושעי ישראל, איז עס א מחלוקה צווישן דעם כח הקדושה וואָס וויל אַז מען זאָל אויפנעמען דעם רבי'ן אין סאַטמאַר, קעגן דעם צד הטומאה וואָס וויל נישט. דעריבער ווי נאָר מען הערט דעם רבי'נס נאָמען שטעלן זיך דערקעגן אַלע פושעים, אָפּגעזען וואו זיי וואוינען.

האָט דער נאַסאַדער רב אויסגעפירט: "נו, אַז דער קראָלער רב איז אַזוי גרויס, דאָס האָב איך שוין נישט געווואוסט!".

אין א בריוו וואָס דער נאַסאַדער רב האָט דאַן געשריבן צו איינעם פון זיינע נאָנטע אין די שטאָט סאַטמאַר, שרייבט ער אים בין הדברים "ובכל מקום שיש רשעים שמה, בוער בלבם על העומדים מצד הרב הגה"צ מהר"י ט"ב שליט"א, כי חלק הרע שונא לחלק הטוב".

פארזעצונג פון זייט 8

האָט ר' עזריאל געענטפערט אַז ער האָט נישט געטראָפן קיין פלאַץ. דער רבי האָט אָבער נישט נאָכגעלאָזט, און אים האָב געזאָגט "עס מוז יאָ זיין עפעס א ליידיג פלאַץ וואו מ'זאָל מיר קענען דאַוונען צוזאַמען".

איז ר' עזריאל נאָכאַמאָל צוגעגאַנגען צום קאַפּיטאַן און אים פאָרגעשטעלט אַז עס זענען דאָ א צאָל אידן אין שפּיץ פון א הייליגן און גרויסן ראַבינער וואָס ווילן דאַוונען צוזאַמען, אפשר דאָך קען מען טרעפן עפעס א ליידיגן ווינקל וואו מען זאָל קענען דאַוונען צוזאַמען.

האָט דער קאַפּיטאַן געענטפערט אַז עס איז דאָ אַיין ליידיגער שטוב אויפ'ן שיף, אָבער דאָרט איז זייער שווער זיך צוזאַמצוקומען, צוליב וואָס דער שטוב איז פונקט העכער די מאָטאָרן און מאַשינען פון די שיף, אַזוי אַז עס איז דאָרט זייער הייס, און עס איז זייער שווער דאָרט צו ווייַלן. אָבער אויב ער וויל דעם פלאַץ קען ער דאָס גערן אביערנעמען.

וועז ר' עזריאל האָט דאָס אביערגענעבן פאַר'ן רבי'ן, האָט דער רבי געבעטן מ'זאָל אים וויזן דעם פלאַץ. וועז דער רבי האט געעפענט דעם טיר פון יענעם שטובל, האָט גלייך ארויסגעפראלט פון דאָרט א כוואַליע פון פאַרע פון די גרויסע היץ וואָס מען האָט דאָרט געשפירט, אָבער דער רבי האָט זיך גלייך אָנגעהויבן "זייער א פיין פלאַץ, דאָ וועלן מיר דאַוונענען".

תשעה באב ביינאַכט מען טאַקע דאָרט אָנגעהויבן צו דאַוונענען, און גלייך נאָך מעריב האָט מען אָנגעהויבן צו זאָגן איכה צוזאַמען מיטן רבי'ן. למעשה איז די היץ דאָרט געווען אַזוי שרעקליך, אַז דער עולם האָט שווער געקענט בלייבן דאָרט, און ביסלעכווייז האָט דער עולם זיך אַרויסגעזרוקט פון דאָרט, כדי צו כאַפן אָביסל לופט.

דער רבי זעלבסט איז די גאַנצע צייט געזעסן אויף דער ערד, און מיט טייכן טרערן געזאָגט איכה און דערנאָך די קינות. ערשט ביים סוף פון די קינות ווען מען האָט געדאַרפט זאָגן קדיש נאָכ'ן דאַוונענען, און ס'איז נישט געווען קיין מנין, האָט דער רבי אויפגעכאַפט אַז דער עולם איז נישט דאָרט. האָט דער רבי געפרעגט וואו דער עולם איז, און מען האָט געענטפערט פאַר'ן רבי'ן אַז צולבי די שווערע היצן האָט דער עולם נישט געקענט דאָרט בלייבן איז מען אַרויס אויף די לופט. אָבער דער רבי האָט געענטפערט "כדאי הוא בית אלקינו" און אַז אין דעם יום המר פון תשעה באב וואָלט מען יאָ געדאַרפט פארקוקן אויף אַלעם און בלייבן אינדרינען אפילו אין די היצן, כדי צו קלאָגן אויפ'ן חורבן.

פאָרזעצונג קומט אי"ה.

אדער מזכיר צו זיין סיי וועלכע בקשה וואס די תשב"ר אין ארה"ק זאלן מתפלל זיין, רופט:
1877.YETEV LEV (938.3853) בקודש חזיתיך

44

זיידענין
בערכיל מיר

מֹשֶׁה׳לֶע: אַ גוטן טאג זיידי, איך קום יעצט פון הייליגן רבי׳נס ציון, ווי איך האב געהאט די זכי׳ מתפלל צו זיין אין טאג פון רבי׳נס יארצייט.

זיידע: זאלסט האבן גע׳פוע׳ל׳ט אלעס גוטס!

מֹשֶׁה׳לֶע: אמן! אזוי אויך די אלע טויזנטער אידן וואס קומען היינט אויפ׳ן ציון, יעדער זאל אויס׳פועל׳ן אלעס גוטס.

זיידי! איך שפיר אז ווען דו דערציילסט מיך כסדר די אלע שיינע מעשיות פונעם רבי׳ן בערענגט עס אז איך זאל שפירן אַ געוואלדיגע קשר צום הייליגן רבי׳ן, און אַ וואַרעמקייט צו שטיצן זיינע הייליגע מוסדות וואס ער האט געגרינדעט.

עס איז באמת אַ וואונדער ויאזוי דער רבי האט אהערגעשטעלט אזא ריזיגע עולם בלי עין הרע, ועלכע זענען אלע בעלי צדקה און שטיצן זיינע הייליגע מוסדות פון איבעראל, ובפרט זיינע מוסדות אין ארץ ישראל.

זיידע: איך וועל דיר זאגן מֹשֶׁה׳לֶע, איך האב דיר שוין דערציילט אז אין דעם הייליגן טאג ראש השנה תש״ז איז אונזער הייליגער רבי דער דברי יואל זי״ע אנגעקומען קיין אמעריקע. פאר דעם האט דער רבי זי״ע זיך אויפגעהאלטן בערך אַ יאר צייט אין ארץ ישראל. דארט האט ער מייסד געווען אונזערע הייליגע מוסדות יסוד לב,

וָואס הָאט אִים אַרַיינְגֶעצוֹיגְן אִין זַייעֶר גְרוֹיסָע הוֹצָאוֹת. דֶער רֶבִּי אִיז שׁוֹלְדִיג גֶעוָוארְן אַסַאךְ גֶעלְט, אוּן אִיז גֶעקוּמֶען קַיין נְיוּ יָארְק כְּדֵי צוּ שַׁאפְן גֶעלְט צוּ דֶעקְן זַיינֶע חוֹבוֹת פוּן דִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל'דִיגֶע מוֹסָדוֹת.

דִי אִידִישֶׁע גַאס אִיז אִין יֶענֶע יָארְן נָאךְ לַיידֶער גֶעוָוען זַייעֶר פַארְקוֹיפְט פַאר דִי צִיוּנִים. אָבֶּער דֶער הַיילִיגֶער רֶבִּי זי"ע הָאט נִישְׁט אוֹיפְגֶעהֶערְט אוֹיסְצוּשְׁרַייעֶן דֶעם אֱמֶת'דִיגְן דַעַת תּוֹרָה, אַז צִיוּנוּת אִיז דֶער גְרֶעסְטֶער אוּמְגְלִיק פַאר אִידִישֶׁע קִינְדֶער, אוּן צוּלִיב דֶעם הָאבְּן דִי אַמֶעְרִיקַאנֶער אִידְן אִים נִישְׁט גֶעוָואלְט שְׁטִיצְן. עֶס הָאט זַיי גֶעשְׁטָאכְן אִין דִי אוֹיעֶרְן צוּ הֶערְן דִי אֱמֶת'דִיגֶע דִיבּוּרִים פוּן רֶבִּי'ן זי"ע, אוּן זַיי הָאבְּן זִיךְ דֶערְוַוייטֶערְט פוּנְעם רֶבִּי'ן.

אַזוֹי וִוי דֶער רֶבִּי הָאט כְּמַעַט נִישְׁט מַצְלִיחַ גֶעוָוען צוּ שַׁאפְן דָאס גֶעלְט וָואס עֶר הָאט גֶעדַארְפְט הָאבְּן צוּ דֶעקְן זַיינֶע חוֹבוֹת, אִיז אַזוֹי צוּגֶעפִירְט גֶעוָוארְן אַז דֶער רֶבִּי זי"ע אִיז שׁוֹין גֶעבְּלִיבְּן אִין נְיוּ יָארְק, אוּן עֶר אִיז נִישְׁט צוּרִיקְגֶעפָארְן קַיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אָבֶּער דָאהִי הָאט דֶער רֶבִּי זי"ע וַוייטֶער זַייעֶר אַקְטִיוּוּ גֶעאַרְבֶּעט צוּ שַׁאפְן גֶעלְט פַאר זַיינֶע מוֹסָדוֹת אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וָואס דָאס אִיז אַלְץ גֶעוָוען זַיין הוֹיפְט דַאֲגָה.

בִּשְׁנַת תשי"ד הָאט דֶער רֶבִּי זי"ע פַארְרוּפְן צוּם עֶרְשְׁטֶן מָאל אַ מַאסְן דֶעמָאנְסְטְרַאצִיעֶ אוֹיף דִי גַאסְן פוּן נְיוּ יָארְק, כְּדֵי אוֹיסְצוּשְׁרַייעֶן דֶעם וַויי-גֶעשְׁרַיי פוּנְעם יַהֲדוּת הַחֲרֵדִית קֶעגְן דִי בִּיטֶערֶע גְזֵירוֹת פוּן עֲקִירַת הַדָּת וָואס דִי צִיוּנִים ימ"ש זֶענֶען גוֹזֵר. דִי אִידִישֶׁע גַאס וָואס אִיז לַיידֶער גֶעוָוען אַזוֹי פַארְקוֹיפְט פַאר דִי צִיוּנִים הָאבְּן דָאס נִישְׁט אוֹיסְגֶעהַאלְטְן, אוּן הָאבְּן זִיךְ נָאךְ מֶער דֶערְוַוייטֶערְט פוּנְעם רֶבִּי'ן. דֶער רֶבִּי הָאט אוֹיף דֶעם אַלֶעם נִישְׁט גֶעקוּקְט, אוּן הָאט מִיט מְסִירַת נֶפֶשׁ וַוייטֶער גֶעפִירְט דֶעם מִלְחֶמֶת קוֹדֶשׁ קֶעגְן דִי צִיוּנִים.

פוּנְקְט אִין יֶענֶע צַייט נָאךְ דִי דֶעמָאנְסְטְרַאצִיעֶ, אִיז אָפְּגֶעהַאלְטְן גֶעוָוארְן דֶער יֶערְלִיכֶער

״יַטַב לֵב דִינָער״ אִין בָּארָא פַֿארְק. בַּיי יֶענָעם דִינָער הָאט דָער רֶבִּי זי״ע וויִדֶעראַמָאל אוֹיסְגֶענוּצְט דִי גֶעלֶעגֶנהַייט קְלָאר-צוּ-מַאכְן פַֿאר׳ן צִיבּוּר דֶעם אוּמְגֶעפֶֿעלְשְׁטֶן דַעַת תּוֹרָה קֶעגֶן דִי צִיוֹנִים אוּן זֵייעֶרע נָאכְשְׁלֶעפֶֿער. דָאס הָאט נָאךְ מֶער אוֹיפְגֶערֶעגְט דִי צִיוֹנִיסְטִישֶׁע אִידֶן, אוּן אוֹיךְ דִי גֶעצֵיילְטֶע פוּן זֵיי וֶועלְכֶע הָאבֶּן נָאךְ בִּיז דַאן גֶעשְׁטִיצְט דֶעם רֶבִּי׳נְס מוֹסְדוֹת, הָאבֶּן זִינְט דַאן גֶענְצְלִיךְ אָפְּגֶעהַאקְט מִיטֶן רֶבִּי׳ן, אוּן מֶער גָארְנִישְׁט גֶעשְׁטִיצְט זַיינֶע מוֹסְדוֹת, נִישְׁט פוּן דָאהִי אוּן נִישְׁט אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

עֶס הָאט אַמָאל דֶערצֵיילְט דָער רֶבִּי דָער בְּרַךְ משֶׁה זי״ע בַּיי אַ דִינָער לְטוֹבַת אוּנְזֶערָע מוֹסְדוֹת, אַז אִין יֶענָע תְּקוּפָה הָאט דָער בַּארִימְטֶער אַנְטְוֶועְרְפֶֿענָער רָב הַגָּאוֹן הָאַדִּיר רֶבִּי חַיִּים קְרֵייזְוִוירְטָה זצ״ל אַמָאל גֶעפְֿרֶעגְט דֶעם רֶבִּי׳ן זי״ע, אוּן עֶר הָאט אִים גֶעזָאגְט ״סַאטְמַארֶער רָב, אוֹיב וֶועט אִיר אַלְץ אַזוֹי שְׁרַייֶען קֶעגֶן דִי צִיוֹנִים, וֶועלְן דִי גְבִירִים אַייךְ נִישְׁט שְׁטִיצֶן״. אוֹיךְ דֶעם הָאט דָער רֶבִּי זי״ע רֶעאַגִירְט אוּן גֶעזָענְטְפֶֿערְט ״אוֹיב אַזוֹי וֶועלְן מִיר אי״ה מַאכְן אַייגֶענע עֲשִׂירִים״.

וְכַךְ הַוָה, בִּיסְלֶעכְוויייז הָאבֶּן דֶעם רֶבִּי׳נְס חֲסִידִים אָנְגֶעהוֹיבֶּן מַצְלִיחַ צוּ זַיין, אוּן דֶער רֶבִּי דֶער בְּרַךְ משֶׁה זי״ע הָאט בַּיי דֶער גֶעלֶעגֶנהַייט בַּאוואוּנְדֶערְט דֶעם גְרוֹיסְן הִימְלִישְׁן כֹּחַ וָואס זַיין הֵייליגֶער פֶֿעטֶער דָער רֶבִּי זי״ע הָאט גֶעהַאט, מַשְׁפִּיעַ צוּ זַיין פַּרְנָסָה אוּן עֲשִׁירוּת פַֿאר׳ן הֵיימִישְׁן צִיבּוּר, אַלֶעס נָאר צוּלִיב דֶעם, כְּדַי אַז דֶער הֵיימִישֶׁער צִיבּוּר זָאל אַלֵייְנס קֶענֶען שְׁטִיצֶן אוּן אוֹיסְהַאלְטֶן אוּנְזֶערֶע הֵיילִיגֶע מוֹסְדוֹת, אָן דֶעם וָואס מ׳זָאל דַארְפֶֿן צוּקוּמֶען צוּ שְׁטִיצֶע פוּן דִי דְרוֹיסֶענְדֶע גַאס.

מֹשֶׁה׳לֶע:

זֵייְדִי, אוֹיב עֶס אִיז נִישְׁט שְׁוֶוועֶר, דֶערְצֵיילְ מִיר בִּיטֶע נָאךְ אַ מַעֲשֶׂה פוּן רֶבִּי׳ן לְכָבוֹד דִי יָארְצַייט.

זֵייְדֶע:

עֶס אִיז גֶעוֶוען אַ סַאטְמַארֶער חָסִיד וֶועלְכֶער הָאט גֶעפִּירְט גְרוֹיסֶע גֶעשֶׁעפְטֶן. עֶר הָאט גֶעהַאט אַ גוֹי מִיט וֶועמֶען עֶר הָאט גֶעהַאנְדֶעלְט, אוּן יֶענֶער הָאט גֶעקוֹיפְט בַּיי אִים סְחוֹרָה. אֵיינְמָאל הָאט אוֹיסְגֶעבְּרָאכְן אַ קְרִיגֶערַיי צְוִוישְׁן דֶעם סַאטְמַארֶער אִיד מִיט דֶעם גּוֹי׳שֶׁן גֶעשֶׁעפְטְסְמַאן. דֶער גּוֹי הָאט גֶעוֶוואלְט סְחוֹרָה נָאר פַֿאר אַ בִּילִיגֶערְן פְּרַייז, אוּן דֶער אִיד הָאט נִישְׁט גֶעוֶוואלְט פַֿארְקוֹיפְן פַֿאר אַזוֹי בִּילִיג. דֶער גּוֹי הָאט זִיךְ אוֹיפְגֶערֶעגְט, הָאט עֶר זִיךְ אָנְגֶערוּפְן צוּ דֶעם אִיד, אַז אוֹיב עֶר וֶועט אִים נִישְׁט גֶעבְּן פַֿאר בִּילִיגֶער, וֶועט עֶר אִים גַיין מַסֶּר׳ן בַּיי דִי רֶעגִירוּנְג אוֹיף פַֿארְשִׁידֶענֶע זַאכְן וָואס עֶר הָאט גֶעוואוּסְט אַז בַּיי דֶעם אִיד אִיז נִישְׁט אַזוֹי הוּנְדֶערְט פְּרָאצֶענְט אוֹיסְגֶעהַאלְטֶן.

דֶער אִיד הָאט זֵייעֶר מוֹרָא גֶעהַאט פוּן וָואס דָער גּוֹי וֶועט אִים אָפְּטוּן, אִיז עֶר גְלַייךְ אַרִיבֶּערְגֶעקוּמֶען צוּם רֶבִּי׳ן אִין שְׁטוּב, אוּן עֶר הָאט אַרָאפְּגֶעלֵייגְט פַֿאר׳ן רֶבִּי׳ן אַ סְכוּם פוּן אַכְצֶן טוֹיזֶנְט דָאלַאר, בֶּעטֶענְדִיג אַז דֶער רֶבִּי זָאל אִים מַבְטִיחַ זַיין אַ יְשׁוּעָה. דֶער רֶבִּי הָאט אָבֶּער נִישְׁט גֶעוֶוואלְט נֶעמֶען דָאס גֶעלְט פוּן אִים, זָאגֶענְדִיג מִיט זַיין עֲנִיוּת אַז עֶר קֶען נִישְׁט צוּזָאגֶן קֵיין יְשׁוּעָה. דֶער אִיד הָאט אָבֶּער נִישְׁט אוֹיפְגֶעגֶעבֶּן, אוּן עֶר הָאט

זַייֶעֶר גֶעמוּטשֶעט דֶעם רֶבִּי'ן אַז עֶר זָאל נֶעמֶען דָאס גֶעלְט פוּן אִים, וויסֶענְדִיג אַז אוֹיבּ דֶער רֶבִּי אִיז מַסְכִּים צוּ נֶעמֶען דָאס גֶעלְט, אִיז דָאס אַ סִימָן אָז עֶר וֶועט הָאבֶּן אַ יְשׁוּעָה. אָבֶּער דֶער רֶבִּי הָאט בְּשׁוּם אוֹפָּן נִישְׁט מַסְכִּים גֶעוֶוען. נָאר אַזוֹיפִיל הָאט דֶער רֶבִּי מַסְכִּים גֶעוֶוען, אָז עֶר זָאל אִיבֶּערְלָאזְן דָאס גֶעלְט בַּיי אִים אִין שְׁטוּב.

נָאךְ אַ שְׁטִיק צַייט הָאט זִיךְ גֶעמַאכְט אַז דִי חֲבֶרֵי הַנְהָלָה פוּן מוֹסְדוֹת יֶטֶב לֶב זָענֶען גֶעקוּמֶען צוּם רֶבִּי'ן אוּן הָאבֶּן זִיךְ אָפְּגֶעֶרעֶדְט אוֹיף דֶעם שְׁוֶוערְן מַצָב אִין וָואס דִי הַיילִיגֶע מוֹסְדוֹת גֶעפוּנֶען זִיךְ. דֶער רֶבִּי זי"ע אִיז גֶעוָוארְן זַייֶעֶר אִיבֶּערְגֶענוּמֶען פוּן דֶעם שְׁוֶוערְן מַצָב, אוּן דִי מְשַׁמְּשִׁים בַּקוֹדֶשׁ הָאבֶּן גֶעזֶען וִוי דֶער רֶבִּי הָאט מַמָּשׁ נִישְׁט קַיין מְנוּחָה. דֶער שְׁוֶוערֶער מַצָב פוּן זַייֶנֶע אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל'דִיגֶע מוֹסְדוֹת הָאבֶּן אִים מַמָּשׁ גֶעשְׁטֶערְט דֶעם מְנוּחַת הַנֶפֶשׁ.

הָאט אֵייֶנֶער פוּן דִי חֲשׁוּב'ע מְשַׁמְּשִׁים זִיךְ אָנְגֶערוּפֶן אוּן דֶערמַאנְט דֶעם רֶבִּי'ן אַז עֶס לִיגְט דָא אִין שְׁטוּב דִי אַכְצִן טוֹיזֶנְט דָאלַאר וָואס יֶענֶער נָגִיד הָאט גֶעשָׁאנְקֶן אוּן דֶער רֶבִּי הָאט דָאס בִּיז אִיצְט נִישְׁט גֶעוָואלְט נוּצְן. הֶערֶענְדִיג דָאס הָאט דֶער רֶבִּי גְלַייךְ מַסְכִּים גֶעוֶוען אַז מְזָאל אִיבֶּערְגֶעבְּן דָאס גֶעלְט פַּאר הרה"ח ר' שְׁלֹמֹה גֶפֶן ז"ל מְנַהֵל מוֹסְדוֹת יֶטֶב לֶב, אַז עֶר זָאל דָאס אַרִיבֶּערְשִׁיקְן קַיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְטוֹבַת הַמוֹסְדוֹת. מ'הָאט גֶעזֶען בְּחוּש וִוי טָרָאץ בִּיז דָאן הָאט דֶער רֶבִּי גֶעהַאלְטֶן בַּיי זִיךְ אַז עֶר קֶען נִישְׁט פוֹרֶ'ל'ן קַיין יְשׁוּעָה פַּאר יֶענֶעם אִיד, אָבֶּער וָועֶן עֶס אִיז גֶעקוּמֶען צוּ זַייֶנֶע הַיילִיגֶע מוֹסְדוֹת יֶטֶב לֶב בארה"ק הָאט עֶר שׁוֹין גֶענוּמֶען אוֹיף זִיךְ שְׁוֶוערֶע עִנְיָנִים, וּבִפְרָט אַז דִי יְשׁוּעָה וָועט זַיין בַּאגְלֵייט מִיט כֹּחַ פוּן זַייֶנֶע אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל'דִיגֶע מוֹסְדוֹת וָואס דֶער רֶבִּי הָאט דָאס גֶעהַאלְטֶן אַלְס אַ סְגוּלָה נִפְלָאָה לְכָל עִנְיָנִים.

נָאכְדֶעם וָואס מ'הָאט אִיבֶּערְגֶעגְעבְּן דָאס גֶעלְט פָּאר דִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל'דִיגֶע מוֹסְדוֹת, הָאט מֶען זִיךְ פַּארְבִּינְדֶן מִיט יֶענֶעם נָגִיד פוּן רֶבִּי'נְס שְׁטוּב, אוּן מ'הָאט אִים דֶערְצֵיילְט אַז דֶער רֶבִּי הָאט מַסְכִּים גֶעוֶוען צוּ נוּצְן זַיין גֶעלְט פַּאר דִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל'דִיגֶע מוֹסְדוֹת. דֶער אִיד הָאט גְלַייךְ פַּארְשְׁטַאנֶען אַז עֶר אִיז שׁוֹין אַ גֶעהַאלְפֶענֶער, הָאט עֶר דֶערִיבֶּער פְּרוּבִּירְט זִיךְ צוּ פַּארְבִּינְדֶן מִיט יֶענֶעם קוֹנֶה וָואס הָאט אִים גֶעוָואלְט אָנְמַאכְן צָרוֹת, אָבֶּער צוּ זַיין וואוּנְדֶער הָאט עֶר זִיךְ דֶערְוואוּסְט אַז דֶער קוֹנֶה לִיגְט אִין שְׁפִּיטָאל מִיט אַ צוּשְׁפָּאלְטֶענֶעם קָאפּ. אַ קוּרְצֶע צַייט דֶערְנָאךְ אִיז יֶענֶער גֶעשְׁטַארְבֶּן פוּן דִי וואוּנְדֶן, אוּן אַזוֹי אִיז עֶר נִיצוֹל גֶעוָואוְרְן בִּזְכוּת דֶעם גֶעוַואלְדִיגְן זְכוּת וָואס דֶער רֶבִּי הָאט גֶענוּצְט זַיין גֶעלְט פַּאר מוֹסְדוֹת יֶטֶב לֶב!

מֹשֶׁה'לֶע:

אַ גְרוֹיסְן יִישֶׁר כֹּחַ, זְכוּתוֹ הַגָדוֹל יָגֵן עָלֵינוּ.

בדידי הוה עובדא

איין אַפוינטמענט געגוג

לכבוד מערכת "בקודש חזיתיך".

איך וועל דערציילן וואָס בדידי הוה עובדא, וויאַזוי מיינס א קינד איז וואונדערליך געהאָלפן געוואָרן דורך די תפלות פון די תשב"ר מיט טויזנטער מייל אַוועק פון דאָ, נעמליך די האַרציגע געבעטן פון די תלמידים פון די הייליגע מוסדות אין ארץ ישראל.

מיט א צייט צוריק איז עס געווען, וועו איך האָב זיך געטראָפן אויפ'ן ווייטן וועג צום מאנטיפיורי שפיטאָל, וואו אונזערס א קינד האָט געזאָלט דורכגיין א "בייעפסי" פראָצעדור אויף די ציינער, א פראָצעדור וואָס דאָס קינד האָט וויכטיג געדאַרפט דורכגיין, אָבער עס איז ווייט נישט לייכט אָנגעקומען מסדר צו זיין אַלע פרטים ביז'ן קענען דורכפירן דעם בייעפסי.

נאָך איידערן אָנקומען צום ערשטן אַפוינטמענט דאָרט אין מאנטיפיורי, האָט מען אונז שוין געזאָגט אַז מיר וועלן דאַרפן האָבן עטליכע אַפוינטמענטס, קודם בכלל צו באַשטימען לויט זייערע אייגענע אונטערזוכונגען צו מען דאַרף בכלל דורכפירן א בייעפסי, און אין פאַל זיי באַשטעטיגן דאָס, וועט מען דאַרפן נאָך עטליכע אַפוינטמענטס צו קענען באַשטימען די פונקטליכע צייט פון די בייעפסי. טאַקע צוליב דעם שרייב איך אַז מיר האָבן זיך געטראָפן פארן "דעם 'ווייטן' וועג" ביז צום מאנטיפיורי שפיטאָל, ווייל דאָס איז עס געווען פאַר אונז בכלל, ובפרט אין יענע תקופה.

מעגליך אַז ביי אַנדערע איז עס נישט אַזוי ווייט דער וועג פון קרית יואל קיין קווינס צום מאנטיפיורי שפיטאָל, א וועג וואָס געדויערט צווישן איינס-און-א-האַלב ביז צוויי שעה. אָבער פאר מיין פרוי, א פאַרפאָרעטע מאַמע מיט א שטוב מיט קינדער, און דערצו מיט נאָך פאַרשידענע אַנדערע סיבות וואָס מיר האָבן געהאַט דירעקט אין יענע תקופה, האָט דאָס אַלעס געברענגט דערצו, אַז דער וועג צום מאנטיפיורי שפיטאָל איז דייקא יאָ געווען היבש ווייט. עס האָט געמיינט כמעט א גאַנצן טאָג אַוועקגעבן פאַר א וויזיט, א זאַך וואָס איז זייער נישט לייכט אָנגעקומען, ובפרט נאָך וועו מיר האָבן זיך גערישט אַז מען וועט עטליכע מאָל דאַרפן מאַכן דעם וועג אַהין און צוריק נאָכצוקומען די אַלע אַפוינטמענטס.

מן השמים האָט זיך אַזוי געפירט, אַז אונזער ערשטע אַפוינטמענט אין מאנטיפיורי איז געווען אינמייטן די וואך וואָס מיר האָבן געהאַט אָפגעקויפט דעם זכות "החזקת מלמד" וואָס דאָס מיינט אַז במשך די גאַנצע צייט האָבן די טיערע קינדער אין ארץ ישראל מתפלל געווען פאר אונזער הצלחה, און מיר האָבן טאַקע געזען בחוש, ווי זייערע תפלות באַגלייטן אונז אויף טריט און שריט.

שוין ביים ערשטן אַפוינטמענט האָב איך געזען ווי די השגחה עליונה פירט מיך אויף א געוואַלדיגן פאַרנעם. אָנקומענדיג אין שפיטאָל זעמיר קודם אויפגענומען געוואָרן דורך א געהילף (נורס) וואָס האָט געדאַרפט דורכפירן פאַרשידענע אונטערזוכונגען און איבערגיין אַלע פרטים. דער געהילף איז געווען זייער צוגעלאָזן און מ'האָט געזען ווי ער גייט ממש אַרויס פון זיין וועג, מיט א שטאַרקן געטריישאַפט.

נאָכ'ן ענדיגן אַלע אונטערזוכונגען האָט דער געהילף באַשטעטיגט אַז דאָס קינד וועט דאַרפן דורכגיין א בייפעסי, און האָט געזאָגט פאַר מיין פרוי אַז זי דאַרף איצט נאָכאַמאָל אַריינרופן אין שפיטאָל, צו באַשטעלן אן אנפוינטמענט

ביים דאָקטאָר וואָס וועט דורכפירן דעם בייעפסי, וואָס דער דאָקטאָר געפונט זיך אויף גאַנץ אן אַנדערן אָפּטיילונג אין שפּיטאָל. דער דאָקטאָר אָדער זיינע געהילפן וועלן עקסטער אונטערזוכן דאָס קינד, און ערשט נאָך די אַפּוינטמענט וועט ער באַשטימען די צייט פון די בייעפסי. דער געהילף האָט אונז קלאָר געזאָגט אַז דער אַפּוינטמענט פאר דעם בייעפסי זעלבסט, וועט נאָך געדויערן א לאַנגע צייט, מעגליך גאָר א פאר חדשים, ביז וועט מען וועט דאָס קענען באַשטימען.

מיין פרוי איז געווען היבש פאַרלוירן דערפון, און ווי דערמאַנט איז דאָס איר זייער שווער אָנקומען צו הערן נאָר, אַז זי וועט עטליכע מאָל דאַרפן צוריקקומען צו די אנפוינטמענטס. זשענדיג דאָס געטריישאַפט פון דעם שפּיטאָל-געהילף, האָט מיין פרוי אויסגענוצט די געלעגנהייט און האָט זיך אָפּגערעדט אויף דעם, אַז זי וואוינט זייער ווייט, און עס וועט איר אָנקומען זייער שווער צו קומען אַזויפיל מאָל צו פּאַרן צום שפּיטאָל.

די תפלות פון די תשב"ר אין ארץ ישראל מיט וואָס מיר זענען וואך געווען באַגלייט, איז אונז ווייטער בייגעשטאַנען, און דער געהילף איז ווייטער אַרויס פון זיין וועג, אונז אַרויסצוהעלפן. ער האָט געזאָגט "ווייסט עטס וואָס, איך וועל עס טון ספּעציעל פאר ענק". דער געהילף האָט אונז געזונען, און האָט אונז געפירט דעם לאַנגען לאַנגען וועג דורך די שפּיטאָל-קאָרידאָרן, ביז וועט מיר זענען אָנגעקומען צו יענעם אָפּטיילונג וואו דער דאָקטאָר געפונט זיך, זאָגנדיג פון אָנהייב אַז ער וועט פרובירן צו זען אַז דער דאָקטאָר זאָל אונז שוין איצט אויפנעמען, אונטערצוזוכן דאָס קינד, אַזוי אַז עס וועט נאָר פאַרבלייבן צו באַשטימען נאָך איין אַפּוינטמענט וועט צו מאַכן דעם בייעפסי.

נאָכ'ן גיין דעם לאַנגן וועג, איז דער געהילף אַריין צום דאָקטאָר, און נאָך א קורצע צייט איז דער דאָקטאָר אַרויסגעקומען, ער האָט אונטערגעזוכט דאָס קינד, און כמובן נישט געהאַט מער ווי צו באַשטעטיגן דעם פריערדיגן דיאַגנאָז פון די געהילף אַז, יאָ, דאָס קינד דארף דורכגיין א בייעפסי פּראָצעדור.

דאָרט אויפ'ן פלאַץ האָט דער דאָקטאָר באַשטימט א טאָג אויף עטליכע וואָכן אַרום, וועלן דורכצופירן דעם פּראָצעדור, און מיר האָבן געהערט פונעם דאָקטאָר אַליינס, ווי ער רעדט אַזוי, ספּק צו אונז, ספּק צו זיך אַליינס... אַז עס מאַכט זיך ביי אים נישט געווענליך אַזאָנס, אַז ער זאָל אַזוי שנעל קענען באַשטימען א טאָג פאר דעם בייעפסי.

וואָס דער דאָקטאָר האָט געוויס נישט געוואוסט איז, אַז מיר האָבן געהאַט א באַגלייטער... די היילינגע צדקה פון מוסדות יטב לב, וואָס מיר האָבן געזען עין בעין, ווי דער זכות הצדקה צוזאַמען מיט דעם כח פון די תפלות פון די תשב"ר אין ארה"ק, האָט אונז באַגלייט אַז זאַכן זאָלן זיך שטעלן אין פלאַץ פיל רואיגער און צוגענגליכער ווי מיר האָבן זיך בכלל געקענט פארשטעלן.

נאָך עטליכע וואָכן איז דאָס קינד טאַקע דורך דעם בייעפסי פּראָצעדור, וואָס איז ב"ה אַריבער מיט גרויס הצלחה, אין וואָס יטב לב האָט ווייטער געהאַט א שטאַרקן חלק.

קורץ דערנאָך וואָס דאָס קינד איז דורך דעם בייעפסי פּראָצעדור, איז געווען נתמלאה ביתינו אורה, וועט עס איז ביי אונז געבוירן געווארן למז"ט נאָך א קינד אין די משפּחה, וואָס איך דאַרף נישט אַרויסברענגען די געוואַלדיגע שמחה דערפון. אָבער מיר האָבן עקסטער געדאַנקט דעם אויבערשטן, אַז מיר האָבן געקענט פראַווען די שמחה בשלימות, נישט צו דאַרפן זיין פאַרנומען אינמיטן די שמחה, מיטן לויפן צו נאָך און נאָך אַפּוינטמענטס קיין מאנטיפיורי אַלעס אַרום דעם בייפעסי פּראָצעדור, וואָס מען וואָלט לויט'ן פלאַן נאָך געהאַלטן פאר אַלעם.

מיט דאַנק
מ. מ. קרית יואל

אדער מזכיר צו זיין סיי וועלכע בקשה וואס די תשב"ר אין ארה"ק זאלן מתפלל זיין, רופט:
בקודש חזיתיך 1877.YETEV LEV (938.3853)

באַריכטן–און–בילדער מהנעשה ונשמע אין די הייליגע מוסדות

העפטיגע ארבייט ביים שטח וואו עס וועט בעז"ה אויפגעבויעט ווערן דער בנין אדיר לה' ולתורתו
פאר'ן ביהמ"ד און תלמוד תורה פון מוסדותינו הק' יטב לב אין ירושלים עיה"ק

ירושה בטוחה

תלמידי ישיבה קטנה פון ירושלים עיה"ק שטעלן זיך צום פארהער אויף הלכות שבת ביי הגאון ר' אליעזר נייהויז שליט"א מו"צ בהעדה החרדית

די תלמידים המצטיינים פון חברת תפילה ערהאלטן שיריים פון כוס של ברכה פון כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ארבעט איינצורישן דעם נייעם צייטווייליגן בנין הת"ת וואס איז אפגעדינגען געווארן אויף ביז דער בנין החדש ווערט פארענדיגט

ביים אדורכגיין די בוי פלענער מיט'ן ארכיטעקט פון די בוי ארבייט

באַריכטן–און–בילדער מהנעשה ונשמע אין די הייליגע מוסדות

תלמידי מכינה לישיבה שטעלן זיך צום פארהער אויף הל' תפילין ביי הגאון רבי אברהם יעקב איצקאוויטש שליט"א רב ביהמ"ד שבט הלוי בעיה"ק ירושלים ת"ו

ריתחא דאורייתא בהיכל הישיב"ק פאר די תלמידים וואס האבן זיך מצטיין געווען מיט חזרה אויף מסכת סוכה. הגאון רבי אברהם שווארץ שליט"א האט זיי פארהערט בע"פ קרוב צו צוויי שעה

הרבני הנגיד הנכבד ר' מאיר הירש הי"ו מראה"ק ומנהל המוסדות קרית יואל וועלכער האט געווייליט אויף א באזוך אין ארה"ק, האט אפגעהאלטן אן אסיפה מיט די חברי הנהלת המוסדות פון בני ברק, בבית הרה"ח ר' יצחק ברוך אילאוויטש הי"ו חבר הנהלת המוסדות

ערוה בטוה

הרה"ג רבי עקיבא יוסף כהנא שליט"א מנהל כיתה מכינה לישיבה קטנה אין בארא פארק, טרעט אויף פאר די תלמידים אין בני ברק

דרשה פון המגיד המפורסם ר' לייבוש לאנגער שליט"א אין די תלמוד תורה אין בני ברק

ספעציעלע שפילעריין געבערענגט צו די תלמוד תורה אין בני ברק אין ראם פון די זומער פראגראמען וואס ווערט צוגעשטעלט איין מאל א וואך אין די זומער וואכן

באריכטן-און-בילדער מהנעשה ונשמע אין די הייליגע מוסדות

אסיפת חינוך פאר די עלטערן פון תלמידי מוסדותינו אין בית שמש, ווי עס האט אויפגעטרעטן דער בארימטער בעל מחנך הר"ר יעקב באטלמאן הי"ו

ביים שאלות און תשובות סעסיע צווישן הרב באטלמאן מיט'ן מנהל רוחני הרה"ח ר אברהם מאיר דירנפעלד שליט"א

דער פארזאמלטער ציבור הורי התלמידים

ביים איבערשמועסן ענינים חינוך נאך די דרשות

א שמחת יו"ט
פאר די מסירת נפש'דיגע
כלי קודש אין ארץ הקודש.

שמחת יו"ט
"מוסדות יטב לב בארה"ק"

SPONSORED BY:

ציבור Tzibur Pro Consulting | Aroof roofing, siding, stucco | A & F Trading | KJ Poultry | HDA Care Licensed Home Care Agency | Universal Planning & Insurance | Comfort Health | eastern union Funding

Vetev Lev
Eretz Yisruel Inc
POB 2123
Monroe, NY 10949

Non Profit Org.
U.S. Postage
PAID
Mail Way